

220. TÉMASZÁMÚ (FELÜLVIZSGÁLT) NEMZETKÖZI KÖNYV- VIZSGÁLATI STANDARD

PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK KÖNYVVIZSGÁLATÁNAK MINŐSÉGIRÁNYÍTÁSA

(Hatályos a 2022. december 15-én vagy azt követően kezdődő időszakokra vonatkozó
pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára.)¹

TARTALOMJEGYZÉK

	Bekezdés
Bevezetés	
A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard hatóköre	1
A társaság minőségirányítási rendszere és a megbízásért felelős munkacsoportok feladatköre	2–9
Hatálybalépés napja	10
Cél	11
Fogalmak	12
Követelmények	
Vezetőségi felelősségek a minőségnek a könyvvizsgálatokon való irányításáért és eléréséért	13–15
Releváns etikai követelmények, beleértve a függetlenségre vonatkozókat	16–21
Ügyfélkapcsolatok és könyvvizsgálati megbízások elfogadása és megtartása	22–24
A megbízás erőforrásai	25–28
Megbízás végrehajtása	29–38
Figyelemmel kísérés és helyrehozás	39
Általános felelősség vállalása a minőség irányításáért és eléréséért	40

¹ A jelen 220. témaszámú (Felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard magyar nyelvű fordítása az *ISA 220 (Revised), Quality Management for an Audit of Financial Statements*, ISBN: 978-1-60815-459-3, Sep 14, 2021 angol nyelvű IFAC kiadvány alapján 2022. novemberben készült, és mint a 2007. évi LXXV. tv. 4.§ (5) b) szerint megalkotott és jóváhagyott magyar nemzeti könyvvizsgálati standard **2024. január 1-jén lép hatályba, azaz a 2024. január 1-jén vagy azt követően kezdődő időszakokra** vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára kell alkalmazni.

Dokumentálás	41
Alkalmazási és egyéb magyarázó anyagok	
A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard hatóköre.....	A1
A társaság minőségirányítási rendszere és a megbízásért felelős munkacsoportok feladatköre	A2–A14
Fogalmak.....	A15–A27
Vezetőségi felelőségek a minőségnek a könyvvizsgálatokon való irányításáért és eléréséért	A28–A37
Releváns etikai követelmények, beleértve a függetlenségre vonatkozókat	A38–A48
Ügyfélkapcsolatok és könyvvizsgálati megbízások elfogadása és megtartása	A49–A58
A megbízás erőforrásai	A59–A79
Megbízás végrehajtása	A80–A108
Figyelemmel kísérés és helyrehozás	A109–A112
Általános felelősség vállalása a minőség irányításáért és eléréséért	A113–A116
Dokumentálás	A117–A120

A 220. témaszámú, „*Pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának minőségirányítása*” című nemzetközi könyvvizsgálati standard a 200. témaszámú, „*A független könyvvizsgáló átfogó céljai és a könyvvizsgálatnak a nemzetközi könyvvizsgálati standardokkal összhangban történő végrehajtása*” című nemzetközi könyvvizsgálati standarddal együtt értelmezendő.

Az IAASB tevékenységét támogató struktúrákat és folyamatokat a Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége® (IFAC®) segíti elő.

A IAASB és az IFAC nem vállal felelősséget a bármely olyan személynek okozott veszteségért, aki a jelen kiadványban lévő anyagra támaszkodva jár el vagy mellőzi az eljárást, függetlenül attól, hogy az adott veszteséget gondatlanság vagy más okozza-e.

A nemzetközi könyvvizsgálati standardok, a Bizonyosságot Nyújtó Szolgáltatásokra Szóló Megbízásokra Vonatkozó Nemzetközi Standardok, az Átvilágítási Megbízásokra Vonatkozó Nemzetközi Standardok, a Kapcsolódó Szolgáltatásokra Vonatkozó Nemzetközi

Standardok, a Nemzetközi Minőségellenőrzési Standardok, a Nemzetközi Könyvvizsgálati Gyakorlati Megjegyzések, a Nyilvános tervezetek, Konzultációs Iratok és más IAASB-kiadványok kiadója és szerzői jogainak birtokosa az IFAC.

Copyright © 2020. december IFAC. Minden jog fenntartva. A jelen kiadvány letölthető személyes és nem kereskedelmi használatra (vagyis szakmai hivatkozás vagy kutatás) a következő oldalról: www.iaasb.org. A jelen dokumentum fordítása, sokszorosítása, tárolása, átadása vagy más hasonló felhasználása csak írásbeli engedéllyel lehetséges.

Az ‘International Auditing and Assurance Standards Board’, ‘International Standards on Auditing’, ‘International Standards on Assurance Engagements’, ‘International Standards on Review Engagements’, ‘International Standards on Related Services’, ‘International Standards on Quality Control’, ‘International Auditing Practice Notes’, ‘IAASB’, ‘ISA’, ‘ISAE’, ‘ISRE’, ‘ISRS’, ‘ISQC’, ‘IAPN’ és IAASB logó az IFAC védjegyei vagy az IFAC bejegyzett védjegyei és szolgáltatási védjegyei az Amerikai Egyesült Államokban és más országokban.

Copyrighttal, védjeggyel és engedélyekkel kapcsolatos információk a [permissions](#) alatt találhatóak, vagy azokért vegye fel a kapcsolatot a permissions@ifac.org címmel.

Az International Federation of Accountants (IFAC) által 2021. szeptemberében angol nyelven kiadott, az International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) jelen *ISA 220. témaszámú (Felülvizsgált) „Pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának minőségirányítása”* című standardját a Magyar Könyvvizsgálói Kamara fordította magyarra 2022. novemberében és annak reprodukálása az IFAC engedélyével történt. Az *ISA 220. témaszámú (Felülvizsgált) „Pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának minőségirányítása”* standard fordításának folyamatát az IFAC áttekintette és a fordítás *„A Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége publikációinak fordítására vonatkozó politika”* című irányelvének megfelelően történt. Az *ISA 220. témaszámú (Felülvizsgált) „Pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának minőségirányítása”* standard jóváhagyott szövege az IFAC által angol nyelven kiadott szöveg. Az IFAC nem vállal felelősséget a fordítás pontosságáért és teljességéért, valamint az olyan lépésekért, amelyekre annak eredményeképpen kerülhet sor.

Az *ISA 220. témaszámú (Felülvizsgált) „Pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának minőségirányítása”* standard angol nyelvű szövege © 2021 International Federation of Accountants (IFAC). Minden jog fenntartva.

Az *ISA 220. témaszámú (Felülvizsgált) „Pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának minőségirányítása”* standard magyar nyelvű szövege © 2022 International Federation of Accountants (IFAC). Minden jog fenntartva.

Eredeti cím: *ISA 220 (Revised), Quality Management for an Audit of Financial Statements*,
ISBN: 978-1-60815-459-3

A jelen dokumentum sokszorosítására, tárolására, átadására vagy más hasonló felhasználására vonatkozó engedély a következő címen kérhető: Permissions@ifac.org

Bevezetés

A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard hatóköre

1. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard a könyvvizsgálónak pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára vonatkozóan a megbízás szintjén való minőségirányítással kapcsolatos konkrét felelőségeivel, valamint a megbízásért felelős partner kapcsolódó felelőségeivel foglalkozik. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard a releváns etikai követelményekkel együtt értelmezendő. (Hiv.: A1., A38. bekezdések)

A társaság minőségirányítási rendszere és a megbízásért felelős munkacsoportok feladatköre

2. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard szerint a társaságnak egy olyan minőségirányítási rendszert szükséges kialakítania, bevezetnie és működtetnie a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára vagy átvilágítására, vagy a társaság által végrehajtott egyéb bizonyosságot nyújtó szolgáltatásokra szóló vagy kapcsolódó szolgáltatási megbízásokra vonatkozóan, amely kellő bizonyosságot nyújt a társaságnak arra, hogy: (Hiv.: A13–A14. bekezdések)
 - (a) a társaság és munkatársai a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban teljesítik felelőségeiket, és a megbízásokat ezekkel a standardokkal és követelményekkel összhangban hajtják végre; továbbá
 - (b) a társaság vagy a megbízásért felelős partnerek által kiadott, megbízással kapcsolatos jelentések megfelelőek az adott körülmények között.²
3. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard azon az előfeltételezésen alapul, hogy a társaságra vonatkoznak a nemzetközi minőségirányítási standardok, vagy olyan nemzeti követelmények, amelyek legalább ilyen magas követelményeket támasztanak. (Hiv.: A2–A3. bekezdések)
4. A megbízásért felelős partner által vezetett megbízásért felelős munkacsoport a társaság minőségirányítási rendszerének kontextusában és a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelésen keresztül felelős: (Hiv.: A4–A11. bekezdések)
 - (a) a társaság által, a könyvvizsgálati megbízásra vonatkozó minőségi kockázatokra adott válaszoknak (vagyis a társaság politikáinak vagy eljárásainak) a bevezetéséért a társaság által kommunikált vagy a társaságtól szerzett információk felhasználásával;
 - (b) a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire tekintettel annak meghatározásáért, hogy alakítsanak-e ki és vezessenek-e be válaszokat a megbízás szintjén a társaság politikáiban vagy eljárásaiban lévőkön

² 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard 14. bekezdés

túlmenően; és

- (c) a könyvvizsgálati megbízásból származó olyan információk kommunikálásáért a társaság felé, amelyeknek kommunikálását a társaság politikái vagy eljárásai előírják a társaság minőségirányítási rendszere kialakításának, bevezetésének és működésének támogatása céljából.
5. Az egyéb nemzetközi könyvvizsgálati standardok követelményeinek való megfelelés nyújthat olyan információt, amely releváns a megbízás szintjén való minőségirányítás szempontjából. (Hiv.: A12. bekezdés)
6. A köz érdekét a minőségi könyvvizsgálati megbízások azon keresztüli következetes végrehajtása szolgálja, hogy a jelen standard és egyéb nemzetközi könyvvizsgálati standardok célját eléri minden egyes megbízásra vonatkozóan. Egy minőségi könyvvizsgálati megbízást azon keresztül érnek el, hogy a megbízás tervezése és végrehajtása, valamint az arra vonatkozó jelentéstétel a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban történik. Ezen standardok céljainak az elérése és a vonatkozó jogszabály vagy szabályozás követelményeinek való megfelelés magában foglalja szakmai megítélés alkalmazását és szakmai szkepticizmus gyakorlását.
7. A 200. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal összhangban³ a megbízásért felelős munkacsoport számára követelmény, hogy szakmai szkepticizmussal tervezzen meg és hajtson végre egy könyvvizsgálatot, valamint, hogy szakmai megítélést alkalmazzon. Szakmai megítélést alkalmaznak az olyan intézkedésekre vonatkozó tájékozott döntések meghozatala során, amelyek megfelelők a minőség irányítása és elérése céljából a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire tekintettel. A szakmai szkepticizmus támogatja a megbízásért felelős munkacsoport által tett megítélések minőségét, és ezeken a megítéléseken keresztül támogatja a megbízásért felelős munkacsoport átfogó hatékonyságát a minőségnek a megbízás szintjén való elérésében. A szakmai szkepticizmus megfelelő gyakorlása demonstrálható a megbízásért felelős munkacsoport intézkedésein és kommunikációján keresztül. Az ilyen intézkedések és kommunikációk magukban foglalhatnak konkrét lépéseket annak érdekében, hogy csökkentsék az olyan akadályokat, amelyek gyengíthetik a szakmai szkepticizmus megfelelő gyakorlását, mint például a nem tudatos elfogultság vagy az erőforráskorlátok. (Hiv.: A33–A36. bekezdések)

Méretre szabhatóság

8. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményei szándék szerint az egyes könyvvizsgálatok jellegének és körülményeinek kontextusában alkalmazandók. Például:

³ 200. témaszámú, „A független könyvvizsgáló átfogó céljai és a könyvvizsgálatnak a nemzetközi könyvvizsgálati standardokkal összhangban történő végrehajtása” című nemzetközi könyvvizsgálati standard 15–16. és A20–A24. bekezdések

- (a) Amikor egy könyvvizsgálatot teljes egészében a megbízásért felelős partner végez, ami előfordulhat egy kevésbé összetett gazdálkodó egység könyvvizsgálata esetében, a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard egyes követelményei nem relevánsak, mert azok a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjainak bevonásától függetlenek. (Hiv.: A13–A14. bekezdések)
- (b) Amikor egy könyvvizsgálatot nem teljes egészében a megbízásért felelős partner végez, vagy egy olyan gazdálkodó egység könyvvizsgálata során, amelynek jellege vagy körülményei összetettebbek, a megbízásért felelős partner egyes eljárások, feladatok vagy intézkedések kialakítását vagy végrehajtását a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjaira bízhatja.

A megbízásért felelős partner felelősségei

9. A megbízásért felelős partner marad a végső felelős, és így az, aki elszámoltatható, a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelésért. „A megbízásért felelős partnernek felelősséget kell vállalnia ...” megfogalmazás használatos azokra a követelményekre vonatkozóan, amelyeknél a megbízásért felelős partner számára megengedett, hogy eljárások, feladatok vagy intézkedések kialakítását vagy végrehajtását a megbízásért felelős munkacsoport megfelelően képzett vagy megfelelően tapasztalt tagjaira bízta. Egyéb követelményekre vonatkozóan a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standardnak kifejezetten az a szándéka, hogy az adott követelményt vagy felelősséget a megbízásért felelős partner teljesítse, és a megbízásért felelős partner információkat szerezhet a társaságtól vagy a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjaitól. (Hiv.: A22–A25. bekezdések)

Hatálybalépés napja

10. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard a 2022. december 15-én vagy azt követően kezdődő időszakokra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára hatályos.

Cél

11. A könyvvizsgáló célja a minőségnek a megbízás szintjén való irányítása, hogy kellő bizonyosságot szerezzen arról, hogy a minőséget elérték úgy, hogy:
- (a) a könyvvizsgáló a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban teljesítette a könyvvizsgáló felelősségeit és hajtotta végre a könyvvizsgálatot; és
 - (b) a kibocsátott könyvvizsgálói jelentés megfelelő az adott körülmények között.

Fogalmak

12. A nemzetközi könyvvizsgálati standardok alkalmazásában a következő kifejezéseknek az alábbi jelentésük van:

- (a) Megbízásért felelős partner⁴ – Az a társaság által kijelölt partner vagy egyéb személy, aki a könyvvizsgálati megbízásért és annak teljesítéséért, valamint a társaság nevében kibocsátott könyvvizsgálói jelentésért felel, és aki – szükség esetén – egy szakmai, jogi vagy szabályozó szervtől megfelelő felhatalmazással is rendelkezik.
- (b) Megbízás minőségének áttekintése – A megbízásért felelős munkacsoport által alkalmazott jelentős megítéléseknek és az azokra vonatkozóan levont következtetéseknek a megbízás minőségének áttekintését végző személy által a megbízással kapcsolatos jelentés dátumáig végrehajtott objektív értékelése.
- (c) A megbízás minőségének áttekintését végző személy – A társaság által a megbízás minősége áttekintésének végrehajtására kijelölt partner, egyéb személy a társaságnál vagy külső személy.
- (d) Megbízásért felelős munkacsoport – A könyvvizsgálati megbízást végrehajtó összes partner és alkalmazott, továbbá bármely egyéb személy, aki a megbízás során könyvvizsgálati eljárásokat hajt végre, bele nem értve a könyvvizsgáló által igénybe vett külső szakértőt⁵ és a belső auditorokat, akik közvetlen segítséget nyújtanak egy megbízáshoz.⁶ (Hiv.: A15–A25. bekezdések)
- (e) Társaság – Az egyéni könyvvizsgáló, valamint kamarai tag könyvvizsgálók személyegyesítő vagy tökeegyesítő társasága vagy egyéb gazdálkodó egysége, vagy ezek állami szektorbeli megfelelője. (Hiv.: A26. bekezdés)
- (f) Hálózatba tartozó társaság – Olyan társaság vagy gazdálkodó egység, amely a társaság hálózatához tartozik. (Hiv.: A27. bekezdés)
- (g) Hálózat – Olyan nagyobb szerkezet, amelynek: (Hiv.: A27. bekezdés)
- (i) célja az együttműködés; továbbá
 - (ii) amelynek egyértelműen célja a nyereség vagy a költségek megosztása, vagy amely közös tulajdonban van, amely felett közös ellenőrzést gyakorolnak, vagy amelynek közös a vezetése, amelynek közösek a minőségirányítási politikái vagy eljárásai, az üzleti stratégiája, amely közös márkanévet használ vagy a szakmai erőforrások jelentős részét

⁴ A „megbízásért felelős partner”, a „partner” és a „társaság” kifejezések – ahol ez releváns – úgy értelmezendők, mint amelyek az állami szektorbeli megfelelőjüket is jelentik.

⁵ A 620. témaszámú, „*A könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő munkájának felhasználása*” című nemzetközi könyvvizsgálati standard 6. bekezdés (a) pontja határozza meg a „könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő” fogalmát.

⁶ A 610. témaszámú, „*A belső auditorok munkájának felhasználása*” című (2013-ban felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard korlátokat állít fel a közvetlen segítség felhasználására vonatkozóan. Azt is elismeri, hogy jogszabály vagy szabályozás megtilthatja a külső könyvvizsgálónak, hogy közvetlen segítséget kapjon belső auditoroktól. Ezért a közvetlen segítség felhasználása azokra a helyzetekre korlátozódik, amikor az megengedett.

közösen használja.

- (h) Partner – Olyan személy, akinek van hatásköre arra, hogy a társaságot elkötelezze egy szakmai szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó megbízás teljesítésére vonatkozóan.
- (i) Munkatársak – A partnerek és az alkalmazottak a társaságnál.
- (j) Szakmai standardok – A nemzetközi könyvvizsgálati standardok és a releváns etikai követelmények.
- (k) Releváns etikai követelmények – Szakmai etikai elvek és etikai követelmények, amelyek kamarai tag könyvvizsgálókra vonatkoznak a könyvvizsgálati megbízás vállalásakor. A releváns etikai követelmények rendszerint a Könyvvizsgálók Nemzetközi Etikai Standardok Testület *Nemzetközi etikai kódex kamarai tag könyvvizsgálóknak (a nemzetközi függetlenségi standardokkal egybefoglalva)* (IESBA-kódex) pénzügyi kimutatások könyvvizsgálataira vonatkozó rendelkezéseit, valamint az azoknál szigorúbb nemzeti követelményeket tartalmazzák.
- (l) Válasz (egy minőségirányítási rendszer vonatkozásában) – A társaság által egy vagy több minőségi kockázat kezelése céljából kialakított és bevezetett politikák vagy eljárások:
 - (i) A politikák arra vonatkozó kijelentések, hogy mit kellene, vagy mit nem kellene tenni a minőségi kockázat(ok) kezelése céljából. Az ilyen kijelentések lehetnek dokumentáltak, kommunikációkban kifejezetten kinyilvánítottak, vagy intézkedéseken és döntéseken keresztül hallgatólagosan értetődők.
 - (ii) Az eljárások a politikák bevezetését szolgáló intézkedések.
- (m) Alkalmazottak – A partnereken kívüli szakmai munkatársak, beleértve a társaság által alkalmazott bármely szakértőt is.

Követelmények

Vezetőségi felelőségek a minőségnek a könyvvizsgálatokon való irányításáért és eléréséért

13. A megbízásért felelős partnernek általános felelősséget kell vállalnia a minőségnek a könyvvizsgálati megbízáson való irányításáért és eléréséért, beleértve a megbízásra vonatkozóan egy olyan környezet kialakításáért való felelősséget, amely hangsúlyozza a társaság kultúráját és a megbízásért felelős munkacsoport tagjaitól elvárt viselkedést. Ennek során a megbízásért felelős partnernek elegendő és megfelelő mértékben részt kell vennie a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig, hogy a megbízásért felelős partnernek legyen alapja annak megállapításához, hogy az alkalmazott jelentős megítélések és a levont következtetések megfelelők-e a megbízás jellegére és körülményeire tekintettel. (Hiv.: A28–A37. bekezdések)

14. A 13. bekezdésben leírt környezet létrehozása során a megbízásért felelős partnernek felelősséget kell vállalnia egyértelmű, következetes és hatékony intézkedések megtételéért, amelyek tükrözik a társaság minőség iránti elkötelezettségét, valamint kialakítják és kommunikálják a megbízásért felelős munkacsoport tagjaitól elvárt viselkedést, beleértve az alábbiak hangsúlyozását: (Hiv.: A30–A34. bekezdések)
- (a) Hogy a megbízásért felelős munkacsoport minden tagja felelős azért, hogy hozzájáruljon a minőségnek a megbízás szintjén való irányításához és eléréséhez;
 - (b) A szakmai etika, értékek és hozzáállás fontossága a megbízásért felelős munkacsoport tagjai számára;
 - (c) A megbízásért felelős munkacsoporton belüli nyílt és robusztus kommunikációnak, valamint annak a fontossága, hogy támogassák a megbízásért felelős munkacsoport tagjainak a képességét arra, hogy a megtorlástól való félelem nélkül felvethessék aggályaikat; továbbá
 - (d) Annak fontossága, hogy a megbízásért felelős munkacsoport minden egyes tagja szakmai szkepticizmust gyakoroljon a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig.
15. Ha a megbízásért felelős partner a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard valamely követelményéhez kapcsolódó eljárások, feladatok vagy intézkedések kialakítását vagy végrehajtását rábízta a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjaira azért, hogy segítsék a megbízásért felelős partnert a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelésben, a megbízásért felelős partnernek továbbra is általános felelősséget kell vállalnia a minőségnek a könyvvizsgálati megbízáson való irányításáért és eléréséért, a megbízásért felelős munkacsoport ezen tagjainak irányításán és felügyeletén, valamint munkájuk áttekintésén keresztül. (Hiv.: 9., A37. bekezdések)

Releváns etikai követelmények, beleértve a függetlenségre vonatkozókat

16. A megbízásért felelős partnernek ismernie kell a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire tekintettel alkalmazandó releváns etikai követelményeket, beleértve a függetlenségre vonatkozókat. (Hiv.: A38–A42., A48. bekezdések)
17. A megbízásért felelős partnernek felelősséget kell vállalnia azért, hogy a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjainak tudomására hozták a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire tekintettel alkalmazandó releváns etikai követelményeket, valamint a társaság kapcsolódó politikáit vagy eljárásait, beleértve a következőkkel foglalkozókat: (Hiv.: A23–A25., A40–A44. bekezdések)
- (a) A releváns etikai követelményeknek - beleértve a függetlenségre vonatkozókat - való megfelelést veszélyeztető tényezők azonosítása, értékelése és kezelése;

- (b) Olyan körülmények, amelyek a releváns etikai követelmények, beleértve a függetlenségre vonatkozókat, megsértését okozhatják, valamint a megbízásért felelős munkacsoport tagjainak felelősségei, amikor megsértések jutnak a tudomásukra; továbbá
 - (c) A megbízásért felelős munkacsoport tagjainak felelősségei, amikor a gazdálkodó egység jogszabályoknak és szabályozásoknak való meg nem feleléséről szereznek tudomást.⁷
18. Ha a megbízásért felelős partner olyan kérdésekről szerez tudomást, amelyek azt jelzik, hogy a releváns etikai követelményeknek való megfelelést veszélyeztető tényező áll fenn, a megbízásért felelős partnernek értékelnie kell a veszélyt a társaság politikáinak vagy eljárásainak való megfelelésen keresztül a társaságtól, a megbízásért felelős munkacsoporttól vagy egyéb forrásokból származó releváns információk felhasználásával, és megfelelő intézkedést kell hoznia. (Hiv.: A43–A44. bekezdések)
 19. A megbízásért felelős partnernek a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig, szükség szerint megfigyelésen és interjúk készítésén keresztül, fenn kell tartania az éberséget a releváns etikai követelményeknek, vagy a társaság kapcsolódó politikáinak vagy eljárásainak a megbízásért felelős munkacsoport tagjai általi megsértése iránt. (Hiv.: A45. bekezdés)
 20. Ha a társaság minőségirányítási rendszerén keresztül vagy egyéb forrásokból olyan kérdések jutnak a megbízásért felelős partner tudomására, amelyek azt jelzik, hogy a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire alkalmazandó releváns etikai követelmények nem teljesültek, a megbízásért felelős partnernek a társaságon belül másokkal egyeztetve megfelelő intézkedést kell hoznia. (Hiv.: A46. bekezdés)
 21. A könyvvizsgálati jelentés dátumozását megelőzően a megbízásért felelős partnernek felelősséget kell vállalnia annak megállapításáért, hogy teljesítették-e a releváns etikai követelményeket, beleértve a függetlenségre vonatkozókat is. (Hiv.: A38. és A47. bekezdések)

Ügyfélkapcsolatok és könyvvizsgálati megbízások elfogadása és megtartása

22. A megbízásért felelős partnernek meg kell állapítania, hogy a társaság ügyfélkapcsolatok és könyvvizsgálati megbízások elfogadására és megtartására vonatkozó politikáit vagy eljárásait követték, valamint, hogy az ebben a tekintetben levont következtetések megfelelőek. (Hiv.: A49–A52., A58. bekezdések)
23. A megbízásért felelős partnernek az elfogadási és megtartási folyamat során szerzett információkat figyelembe kell vennie a könyvvizsgálati megbízás nemzetközi könyvvizsgálati standardokkal összhangban való tervezése és végrehajtása, valamint a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelés során. (Hiv.: A53–A56. bekezdések)

⁷ 250. témaszámú, „Jogszabályok és szabályozások figyelembevétele a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál” című (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard

24. Ha a megbízásért felelős munkacsoportnak olyan információ jut a tudomására, amely arra készíthette volna a társaságot, hogy visszautasítsa a könyvvizsgálati megbízást, ha ez az információ ismert lett volna az ügyfélkapcsolat vagy a konkrét megbízás elfogadása vagy megtartása előtt, a megbízásért felelős partnernek haladéktalanul kommunikálnia kell ezt az információt a társaság felé, hogy a társaság és a megbízásért felelős partner meghozhassa a szükséges intézkedést. (Hiv.: A57. bekezdés)

A megbízás erőforrásai

25. A megbízásért felelős partnernek meg kell állapítania, hogy időben, elegendő és megfelelő erőforrásokat jelöltek ki vagy bocsátottak rendelkezésre a megbízásért felelős munkacsoport számára a megbízás végrehajtásához, figyelembe véve a könyvvizsgálati megbízás jellegét és körülményeit, a társaság politikáit vagy eljárásait, valamint bármilyen változást, amely felmerülhet a megbízás során. (Hiv.: A59–A70., A73–A74., A79. bekezdések)
26. A megbízásért felelős partnernek meg kell állapítania, hogy a megbízásért felelős munkacsoport tagjai és a könyvvizsgáló által igénybe vett bármilyen külső szakértők és a közvetlen segítséget nyújtó belső auditorok, akik nem tagjai a megbízásért felelős munkacsoportnak, együttesen rendelkeznek a könyvvizsgálati megbízás végrehajtásához szükséges megfelelő szakértelemmel és képességekkel, beleértve az elegendő időt. (Hiv.: A62., A71–A74. bekezdések)
27. Ha a 25. és 26. bekezdésekben lévő követelményeknek való megfelelés eredményeképpen a megbízásért felelős partner azt állapítja meg, hogy a kijelölt vagy rendelkezésre bocsátott erőforrások nem elegendők vagy nem megfelelők a könyvvizsgálati megbízás körülményei között, a megbízásért felelős partnernek megfelelő intézkedést kell hoznia, beleértve a megfelelő személyekkel való kommunikációt további vagy alternatív erőforrások megbízásra való kijelölésének vagy rendelkezésre bocsátásának szükségességéről. (Hiv.: A75–A78. bekezdések)
28. A megbízásért felelős partnernek felelősséget kell vállalnia a megbízásért felelős munkacsoport részére kijelölt vagy rendelkezésre bocsátott erőforrások megfelelő felhasználásáért, a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire tekintettel. (Hiv.: A63–A69. bekezdések)

Megbízás végrehajtása

Irányítás, felügyelet és áttekintés

29. A megbízásért felelős partnernek felelősséget kell vállalnia a megbízásért felelős munkacsoport tagjainak irányításáért és felügyeletéért, valamint munkájuk áttekintéséért. (Hiv.: A80. bekezdés)
30. A megbízásért felelős partnernek meg kell állapítania, hogy az irányítás, felügyelet és áttekintés jellege, ütemezése és terjedelme: (Hiv.: A81–A89., A94–A97. bekezdések)

- (a) a társaság politikáival vagy eljárásaival, a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban van megtervezve⁸ és végrehajtva; valamint
 - (b) reagál a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire, valamint a társaság által a megbízásért felelős munkacsoport részére kijelölt vagy rendelkezésre bocsátott erőforrásokra.
31. A megbízásért felelős partnernek a könyvvizsgálati megbízás során megfelelő időpontokban át kell tekintenie a könyvvizsgálati dokumentációt, beleértve az alábbiakra vonatkozó könyvvizsgálati dokumentációt: (Hiv.: A90–A93. bekezdések)
- (a) jelentős kérdések;⁹
 - (b) jelentős megítélések, beleértve a könyvvizsgálati megbízás során azonosított nehéz vagy vitás kérdésekre vonatkozókat, valamint a levont következtetések; továbbá
 - (c) egyéb kérdések, amelyek a megbízásért felelős partner szakmai megítélése szerint relevánsak a megbízásért felelős partner felelősségei szempontjából.
32. A könyvvizsgálói jelentés dátumáig a megbízásért felelős partnernek a könyvvizsgálati dokumentáció áttekintésén és a megbízásért felelős munkacsoporttal folytatott megbeszélésen keresztül meg kell állapítania, hogy elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szereztek a levont következtetések alátámasztásához és a könyvvizsgálói jelentés kibocsátásához. (Hiv.: A90–A94. bekezdések)
33. A könyvvizsgálói jelentés dátumozása előtt a megbízásért felelős partnernek át kell tekintenie a pénzügyi kimutatásokat és a könyvvizsgálói jelentést, beleértve, ha értelmezhető, a kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések¹⁰ leírását, valamint a kapcsolódó könyvvizsgálati dokumentációt annak megállapítása érdekében, hogy a kibocsátandó jelentés megfelelő lesz az adott körülmények között.¹¹
34. A megbízásért felelős partnernek kibocsátásuk előtt át kell tekintenie a vezetés, az irányítással megbízott személyek vagy szabályozó hatóságok felé irányuló formális írásbeli kommunikációkat. (Hiv.: A98. bekezdés)

⁸ 300. témaszámú, „A pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának tervezése” című nemzetközi könyvvizsgálati standard 11. bekezdés

⁹ 230. témaszámú, „Könyvvizsgálati dokumentáció” című nemzetközi könyvvizsgálati standard 8. bekezdés (c) pont

¹⁰ 701. témaszámú, „Kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések kommunikálása a független könyvvizsgálói jelentésben” című nemzetközi könyvvizsgálati standard

¹¹ 700. témaszámú, „A pénzügyi kimutatásokra vonatkozó vélemény kialakítása és jelentéskészítés” című (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard vagy 705. témaszámú, „A független könyvvizsgálói jelentésben szereplő vélemény minősítése” című (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard

Konzultáció

35. A megbízásért felelős partnernek: (Hiv.: A99–A102. bekezdések)
- (a) felelősséget kell vállalnia azért, hogy a megbízásért felelős munkacsoport konzultációt folytasson:
 - (i) nehéz vagy vitás kérdésekről, és olyan kérdésekről, amelyekre vonatkozóan a társaság politikái vagy eljárásai konzultációt írnak elő; és
 - (ii) egyéb kérdésekről, amelyek a megbízásért felelős partner szakmai megítélése szerint konzultációt igényelnek;
 - (b) meg kell állapítania, hogy a megbízásért felelős munkacsoport tagjai megfelelő konzultációt folytattak a könyvvizsgálati megbízás során mind a megbízásért felelős munkacsoporton belül, mind a megbízásért felelős munkacsoport és mások között, a megfelelő szinten a társaságon belül vagy kívül;
 - (c) meg kell állapítania, hogy a konzultációk jellege és hatóköre, valamint az azokból eredő következtetések egyeztetve vannak azzal a féllel, akivel konzultáltak; továbbá
 - (d) meg kell állapítania, hogy a következtetéseket, amelyekben megállapodtak, megvalósították.

Megbízás minőségének áttekintése

36. Olyan könyvvizsgálati megbízások esetében, amelyekre vonatkozóan követelmény a megbízás minőségének áttekintése, a megbízásért felelős partnernek: (Hiv.: A103. bekezdés)
- (a) meg kell állapítania, hogy ki lett jelölve egy megbízás minőségének áttekintését végző személy;
 - (b) együtt kell működnie a megbízás minőségének áttekintését végző személlyel és tájékoztatnia kell a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjait ennek megtételére vonatkozó felelősségükről;
 - (c) meg kell beszélnie a könyvvizsgálati megbízás során felmerült jelentős kérdéseket és jelentős megítéléseket, beleértve a megbízás minőségének áttekintése során azonosítottakat, a megbízás minőségének áttekintését végző személlyel; valamint
 - (d) nem szabad a könyvvizsgálói jelentést azelőttre dátumoznia, hogy a megbízás minőségének áttekintését befejezi. (Hiv.: A104–A106. bekezdések)

Véleménykülönbségek

37. Ha véleménykülönbségek merülnek fel a megbízásért felelős munkacsoporton belül, vagy a megbízásért felelős munkacsoport és a megbízás minőségének áttekintését végző személy vagy a társaság minőségirányítási rendszerén belül tevékenységeket végrehajtó személyek között, beleértve azokat, akik konzultációt biztosítanak, a megbízásért felelős munkacsoportnak követnie kell a társaság ilyen véleménykülönbségekkel foglalkozó és azok megoldását célzó politikáit vagy eljárásait. (Hiv.: A107–A108. bekezdések)
38. A megbízásért felelős partnernek:
- (a) felelősséget kell vállalnia azért, hogy a véleménykülönbségeket a társaság politikáival vagy eljárásaival összhangban kezeljék és oldják meg;
 - (b) meg kell állapítania, hogy a levont következtetéseket dokumentálták és megvalósították; és
 - (c) nem szabad a könyvvizsgálói jelentést azelőttre dátumoznia, hogy az esetleges véleménykülönbségeket megoldották.

Figyelemmel kísérés és helyrehozás

39. A megbízásért felelős partnernek felelősséget kell vállalnia: (Hiv.: A109–A112. bekezdések)
- (a) a társaság figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamatából származó információk megismeréséért, ahogyan azokat a társaság kommunikálja, beleértve adott esetben a hálózat figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamatából és a hálózatba tartozó társaságokon keresztül figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamatból származó információkat;
 - (b) a 39. bekezdés (a) pontban említett információk relevanciájának és a könyvvizsgálói megbízásra gyakorolt hatásának megállapításáért és a megfelelő intézkedés megtételéért; valamint
 - (c) éberség fenntartásáért a könyvvizsgálói megbízás során mindvégig olyan információkra vonatkozóan, amelyek relevánsak lehetnek a társaság figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamata szempontjából, valamint az ilyen információk kommunikálásáért a folyamatért felelős személyek felé.

Általános felelősség vállalása a minőség irányításáért és eléréséért

40. A könyvvizsgálói jelentés dátumozását megelőzően a megbízásért felelős partnernek meg kell állapítania, hogy a megbízásért felelős partner általános felelősséget vállalt a minőségnek a könyvvizsgálói megbízáson való irányításáért és eléréséért. Ennek során a megbízásért felelős partnernek meg kell állapítania, hogy: (Hiv.: A113–A116. bekezdések)
- (a) a megbízásért felelős partner részvétele elegendő és megfelelő volt a könyvvizsgálói megbízás során mindvégig, így a megbízásért felelős partner

megalapozottan állapítja meg, hogy az alkalmazott jelentős megítélések és a levont következtetések megfelelők a megbízás jellegére és körülményeire tekintettel; és

- (b) a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelés során figyelembe vették a könyvvizsgálati megbízás jellegét és körülményeit, azok bármilyen változását, valamint a társaság kapcsolódó politikáit vagy eljárásait.

Dokumentálás

- 41. A 230. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard¹² alkalmazása során a könyvvizsgálónak bele kell foglalnia a könyvvizsgálati dokumentációba: (Hiv.: A117–A120. bekezdések)
 - (a) A következőkkel kapcsolatosan az azonosított kérdéseket, a munkatársakkal folytatott releváns megbeszéléseket és a levont következtetéseket:
 - (i) a releváns etikai követelményekre vonatkozó felelőségek teljesítése, beleértve a függetlenségre vonatkozó követelményeket;
 - (ii) az ügyfélkapcsolat és a könyvvizsgálati megbízás elfogadása és megtartása.
 - (b) A könyvvizsgálati megbízás alatt folytatott konzultációk jellegét és hatókörét, valamint az abból származó következtetéseket, és azt, hogy hogyan valósították meg ezeket a következtetéseket.
 - (c) Ha a könyvvizsgálati megbízás a megbízás minősége áttekintésének tárgyát képezi, azt, hogy a megbízás minőségének áttekintése befejeződött a könyvvizsgálói jelentés dátumáig.

Alkalmazási és egyéb magyarázó anyagok

A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard hatóköre (Hiv.: 1. bekezdés)

- A1. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard pénzügyi kimutatások minden könyvvizsgálatára vonatkozik, beleértve csoportra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatait is. A 600. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard¹³ foglalkozik azokkal a speciális szempontokkal, amelyek csoportra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára vonatkoznak, és amikor komponens-könyvvizsgálók bevonásra kerülnek. A 600. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard, szükség szerint az adott körülményekhez igazítva, pénzügyi kimutatások olyan könyvvizsgálata során is hasznos lehet, amikor a megbízásért felelős munkacsoportban vannak másik társasághoz tartozó személyek. Például a 600. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard hasznos lehet,

¹² 230. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 8–11. és A6. bekezdések

¹³ 600. témaszámú, „*Speciális szempontok— Csoportra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatai (beleértve a komponensek könyvvizsgálóinak munkáját is)*” című nemzetközi könyvvizsgálati standard

amikor egy ilyen személyt bevonnak abból a célból, hogy fizikai leltárfelvételen vegyen részt, ingatlanokat, gépeket és berendezéseket szemrevételezen, vagy könyvvizsgálati eljárásokat hajtson végre távoli helyszínen lévő közös szolgáltató központban.

A társaság minőségirányítási rendszere és a megbízásért felelős munkacsoportok feladatköre (Hiv.: 2–9. bekezdések)

- A2. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard a társaságoknak a minőségirányítási rendszerük kialakításáért, bevezetéséért és működtetéséért való felelősségeivel foglalkozik.
- A3. A társaságok vagy nemzeti követelmények eltérő terminológiát használhatnak a minőségirányítási rendszer komponenseinek leírására. A társaságnak egy minőségirányítási rendszer kialakításáért, bevezetéséért és működtetéséért való felelősségeivel foglalkozó nemzeti követelmények akkor támasztanak legalább olyan magas követelményeket, mint az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard, amennyiben az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard követelményeivel foglalkoznak és kötelezettségeket rónak a társaságra az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard céljának elérése érdekében.

A megbízásért felelős munkacsoportnak a társaság minőségirányítási rendszerével kapcsolatos felelősségei (Hiv.: 4. bekezdés)

- A4. A megbízás szintjén való minőségirányítást a társaság minőségirányítási rendszere támogatja, és a könyvvizsgálati megbízás konkrét jellege és körülményei alakítják ki. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standarddal összhangban a társaság felelős az olyan információk kommunikálásáért, amelyek lehetővé teszik a megbízásért felelős munkacsoport számára, hogy megértsék és elvégezzék a megbízások végrehajtására vonatkozó felelősségeiket. Ilyen kommunikációk például kiterjedhetnek arra vonatkozó politikákra vagy eljárásokra, hogy folytassanak konzultációt kijelölt személyekkel összetett szakmai vagy etikai kérdésekkel együtt járó bizonyos helyzetekben vagy, hogy vonjanak be a társaság által kijelölt szakértőket konkrét megbízásokba adott kérdésekkel kapcsolatos könyvvizsgálati eljárások végrehajtására (például a társaság meghatározhatja, hogy a társaság által kijelölt hitelezési szakértőket vonjanak be a várható hitelezési veszteségre képzett tartalékok könyvvizsgálataiba a pénzügyi intézmények könyvvizsgálatai során).
- A5. A társaságszintű válaszok magukban foglalhatnak egy hálózat, vagy ugyanazon hálózaton belüli egyéb társaságok, struktúrák vagy szervezetek által kialakított politikákat vagy eljárásokat (a hálózati követelmények vagy hálózati szolgáltatások további leírását az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard tartalmazza a „Hálózati követelmények vagy hálózati szolgáltatások” részben).¹⁴ A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményei azon az alapfeltételezésen alapulnak, hogy a társaság felelős az ahhoz szükséges intézkedés megtételéért, hogy a megbízásért

¹⁴ 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard 49. bekezdés (b) pont

felelős munkacsoportok képesek legyenek hálózati követelményeket vagy hálózati szolgáltatásokat megvalósítani vagy használni a könyvvizsgálati megbízáson (például egy hálózatba tartozó társaság által használatra kidolgozott könyvvizsgálati módszertan használatára vonatkozó követelmény). Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard szerint a társaság felelős annak meghatározásáért, hogy a hálózati követelmények vagy a hálózati szolgáltatások milyen módon relevánsak a társaság minőségirányítási rendszere szempontjából, és azokat hogyan veszik abban figyelembe.¹⁵

- A6. A minőségi kockázatokra adott bizonyos társaságszintű válaszokat nem a megbízás szintjén hajtanak végre, mindazonáltal azok relevánsak a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfeleléskor. Olyan társaságszintű válaszok például, amelyekre a megbízásért felelős munkacsoport képes lehet támaszkodni a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfeleléskor, magukban foglalják a következőket:
- Munkatárs-toborzási és szakmai képzési folyamatok;
 - A függetlenség társaság általi figyelemmel kísérését támogató informatikai (IT) alkalmazások;
 - Az ügyfélkapcsolatok és könyvvizsgálati megbízások elfogadását és megtartását támogató IT-alkalmazások fejlesztése; valamint
 - Könyvvizsgálati módszertanok és kapcsolódó megvalósítási eszközök és útmutatás kidolgozása.
- A7. Az egyes könyvvizsgálati megbízások egyedi jellege és körülményei és a változások miatt, amelyek bekövetkezhetnek a könyvvizsgálati megbízás során, egy társaság nem tud minden olyan minőségi kockázatot azonosítani, amely felmerülhet a megbízás szintjén, vagy meghatározni minden releváns és megfelelő választ. Ennek megfelelően a megbízásért felelős munkacsoport szakmai megítélést alkalmaz annak meghatározása során, hogy a társaság politikáiban vagy eljárásaiban meghatározottakon felül alakítson-e ki és vezessen-e be válaszokat a megbízás szintjén a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard céljának teljesítése érdekében.¹⁶
- A8. Annak a megbízásért felelős munkacsoport általi meghatározását, hogy szükség van-e megbízásszintű válaszokra (és ha igen, mik ezek a válaszok) befolyásolják a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményei, a megbízásért felelős munkacsoport ismeretei a megbízás jellegéről és körülményeiről, valamint az esetleges változások a könyvvizsgálati megbízás folyamán. Például előre nem jelzett körülmények merülhetnek fel a megbízás során, amelyek miatt a megbízásért felelős partner kérheti megfelelő tapasztalattal rendelkező munkatársak bevonását a kezdetben kijelöltek vagy rendelkezésre bocsátottakon kívül.

¹⁵ 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard 49. bekezdés (a) pont

¹⁶ A 200. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard előírja a könyvvizsgáló számára szakmai megítélés alkalmazását a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának tervezése és végrehajtása során.

- A9. A megbízásért felelős munkacsoport jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelés érdekében tett erőfeszítéseinek relatív egyensúlya (azaz a társaság válaszainak bevezetése és a társaság politikáiban vagy eljárásaiban előírtakon felüli megbízás-specifikus válaszok kialakítása és bevezetése között) változó lehet. Például, a társaság kialakíthat egy könyvvizsgálati programot olyan körülmények közötti használatra, amelyek vonatkoznak a könyvvizsgálati megbízásra (például egy ágazatspecifikus könyvvizsgálati program). A végrehajtandó eljárások ütemezésének és terjedelmének a meghatározásán kívül lehet, hogy csak kismértékben van vagy nincs szükség arra, hogy pótlólagos könyvvizsgálati eljárásokkal egészítsék ki a könyvvizsgálati programot a megbízás szintjén. Másrészt, a megbízásért felelős munkacsoport intézkedései a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard megbízás végrehajtásával kapcsolatos követelményeinek való megfelelés során lehet, hogy nagyobb mértékben összpontosítanak válaszok kialakítására és bevezetésére a megbízás szintjén a megbízás konkrét jellegével és körülményeivel való foglalkozás céljából (például a hibás állítás olyan kockázatainak kezelését célzó eljárások tervezése és végrehajtása, amelyeket nem mérlegelnek a társaság könyvvizsgálati programjai).
- A10. Rendszerint a megbízásért felelős munkacsoport támaszkodhat a társaság politikáira vagy eljárásaira a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelés során, kivéve, ha:
- a megbízásért felelős munkacsoport ismeretei vagy gyakorlati tapasztalata azt jelzik, hogy a társaság politikái vagy eljárásai nem fogják hatékonyan kezelni a megbízás jellegét és körülményeit; vagy
 - a társaság vagy egyéb felek által adott információ az ilyen politikák vagy eljárások hatékonyságáról másra enged következtetni (például a társaság figyelemmel kísérisi tevékenységei, külső ellenőrzések vagy egyéb releváns források által adott információ azt jelzi, hogy a társaság politikái vagy eljárásai nem működnek hatékonyan).
- A11. Ha a megbízásért felelős partner tudomást szerez arról (beleértve a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagja általi tájékoztatásán keresztül), hogy a társaság minőségi kockázatokra adott válaszai nem hatékonyak a konkrét megbízás kontextusában, vagy a megbízásért felelős partner nem tud a társaság politikáira vagy eljárásaira támaszkodni, a megbízásért felelős partner azonnal kommunikálja ezt az információt a társaság felé a 39. bekezdés (c) ponttal összhangban, mivel az ilyen információ releváns a társaság figyelemmel kísérisi és helyrehozási folyamata szempontjából. Például, ha a megbízásért felelős munkacsoport egy tagja azt azonosítja, hogy egy könyvvizsgálati szoftvernek biztonsági hiányossága van, ennek az információnak az időben történő kommunikálása a megfelelő munkatársak felé lehetővé teszi a társaság számára, hogy lépéseket tegyen a könyvvizsgálati szoftver frissítése és újbóli kibocsátása érdekében. Lásd még az A70. bekezdést az elegendő és megfelelő források tekintetében.

A megbízás szintjén való minőségirányítás szempontjából releváns információk (Hiv.: 6. bekezdés)

A12. Az egyéb nemzetközi könyvvizsgálati standardok követelményeinek való megfelelés nyújthat olyan információt, amely releváns a megbízás szintjén való minőségirányítás szempontjából. Például a gazdálkodó egység és környezete 315. témaszámú (2019-ben felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard¹⁷ által előírt megismerése olyan információkat szolgáltat, amelyek relevánsak lehetnek a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelés szempontjából. Ezek az információk relevánsak lehetnek a következők meghatározása szempontjából:

- az egyes könyvvizsgálati területeken alkalmazandó erőforrások jellege, mint például a megfelelő tapasztalattal rendelkező csoporttagoknak a magas kockázatú területeken történő alkalmazása, valamint szakértők bevonása abból a célból, hogy az összetett kérdésekkel foglalkozzanak;
- a konkrét könyvvizsgálati területekre csoportosítandó erőforrások mennyisége, mint például a fizikai leltárfelvételen több helyszínen való részvételre kijelölt csoporttagok száma;
- a munkacsoport tagjai által végzett munka áttekintésének jellege, ütemezése és terjedelme a lényeges hibás állítás felmért kockázatai alapján; vagy
- a betervezett könyvvizsgálati órák elosztása, beleértve több idő, valamint a megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjai idejének hozzárendelését azokhoz a területekhez, ahol a lényeges hibás állításnak több kockázata van, vagy ahol az azonosított kockázatokat magasabbnak mérték fel.

Méretre szabhatóság (Hiv.: 2., 8. bekezdések)

A13. Egy kisebb társaságnál a társaság politikái vagy eljárásai kijelölhetnek egy megbízásért felelős partnert a társaság nevében, hogy sok választ kialakítson a társaság minőségi kockázataira adott válaszok közül, mivel ez hatékonyabb megközelítése lehet a válaszok kialakításának és bevezetésének a társaság minőségbiztosítási rendszerének részeként. Emellett, egy kisebb társaság politikái vagy eljárásai kevésbé formálisak lehetnek. Egy viszonylag kevés könyvvizsgálati megbízással rendelkező nagyon kicsi társaságnál például a társaság megállapíthatja, hogy nincs szükség az egész társaságra kiterjedő rendszer kialakítására a függetlenség figyelemmel kísérésére, ehelyett a függetlenséget a megbízásért felelős partner fogja figyelemmel kísérni az egyes megbízások szintjén.

A14. A megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjainak irányítására, felügyeletére és a munkájuk áttekintésére vonatkozó követelmények csak akkor relevánsak, ha vannak a megbízásért felelős munkacsoportnak a megbízásért felelős partnertől eltérő tagjai.

¹⁷ 315. témaszámú, „A lényeges hibás állítás kockázatainak azonosítása és felmérése” című (2019-ben felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard

Fogalmak

Megbízásért felelős munkacsoport (Hiv.: 12. bekezdés (d) pont)

- A15. A megbízásért felelős munkacsoport számos módon szerveződhet. A megbízásért felelős munkacsoport tagjai például lehetnek egy helyen vagy különböző földrajzi helyszíneken, és csoportokba lehetnek szervezve az általuk végrehajtott tevékenység szerint. Függetlenül attól, hogy hogyan szerveződik a megbízásért felelős munkacsoport, bármely személy, aki könyvvizsgálati eljárásokat¹⁸ hajt végre a könyvvizsgálati megbízáson, a megbízásért felelős munkacsoport tagja.
- A16. A megbízásért felelős munkacsoport fogalma a könyvvizsgálati megbízásban könyvvizsgálati eljárásokat végrehajtó személyekre fókuszál. A könyvvizsgálati bizonyítékot, amelyre szükség van a könyvvizsgálói vélemény és jelentés alátámasztásához, elsősorban a könyvvizsgálat folyamán végrehajtott könyvvizsgálati eljárásokból szerzik.¹⁹ A könyvvizsgálati eljárások kockázatfelmérési eljárásokból²⁰ és további könyvvizsgálati eljárásokból állnak.²¹ Ahogyan azt az 500. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard magyarázza, a könyvvizsgálati eljárások szemrevételezést, megfigyelést, megerősítést, újraszámolást, ismételt végrehajtást, elemző eljárásokat és interjút foglalnak magukban, gyakran valamilyen kombinációban végrehajtva.²² Egyéb nemzetközi könyvvizsgálati standardok szintén tartalmazhatnak könyvvizsgálati bizonyíték szerzését célzó konkrét eljárásokat, például az 520. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard.²³
- A17. A megbízásért felelős munkacsoportok munkatársakat foglalnak magukban, és magukban foglalhatnak olyan egyéb személyeket, akik könyvvizsgálati eljárásokat hajtanak végre, akik:
- (a) egy hálózatba tartozó társasághoz tartoznak; vagy
 - (b) egy olyan társasághoz tartoznak, amely nem hálózatba tartozó társaság, vagy egy másik szolgáltatóhoz tartoznak.²⁴

Például, egy másik társasághoz tartozó személy végrehajthat könyvvizsgálati eljárásokat egy komponens pénzügyi információin egy csoport részére végzett könyvvizsgálati megbízás során, jelen lehet egy fizikai leltárfelvételen, vagy

¹⁸ 500. témaszámú, „*Könyvvizsgálati bizonyítékok*” című nemzetközi könyvvizsgálati standard A10. bekezdés

¹⁹ 200. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard A30. bekezdés

²⁰ A 315. témaszámú (2019-ben felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard tartalmaz a kockázatfelmérési eljárásokkal kapcsolatos követelményeket.

²¹ A 330. témaszámú, „*A könyvvizsgáló válasza a felmért kockázatokra*” című nemzetközi könyvvizsgálati standard tartalmaz a további könyvvizsgálati eljárásokra, beleértve a kontrollok tesztelésit és az alapvető vizsgálati eljárásokat, vonatkozó követelményeket.

²² 500. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard A14–A25. bekezdések

²³ 520. témaszámú, „*Elemző eljárások*” című nemzetközi könyvvizsgálati standard

²⁴ 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard 16. bekezdés (v) pont

szemrevételezhet fizikai tárgyi eszközöket egy távoli helyszínen.

- A18. A megbízásért felelős munkacsoportok magukban foglalhatnak szolgáltatóközpontokhoz tartozó személyeket is, akik könyvvizsgálati eljárásokat hajtanak végre. Például meghatározhatják, hogy konkrét feladatokat, amelyek ismétlődők vagy speciális jellegűek, megfelelően képzett munkatársak egy csoportja fog majd végrehajtani, és ezért a megbízásért felelős munkacsoport magában foglalja ezeket a személyeket. Szolgáltatóközpontokat a társaság, a hálózat, vagy a hálózaton belüli egyéb társaságok, struktúrák vagy szervezetek hozhatnak létre. Például egy központosított funkciót használhatnak külső megerősítési eljárások megkönnyítése céljából.
- A19. A megbízásért felelős munkacsoportok magukban foglalhatnak a számvitel vagy könyvvizsgálat egy speciális területén szakértelemmel rendelkező személyeket, akik könyvvizsgálati eljárásokat hajtanak végre a könyvvizsgálati megbízásban, például olyan személyeket, akik szakértelemmel rendelkeznek a jövedelemadók elszámolása vagy automatizált eszközök és technikák által előállított összetett információk abból a célből való elemzése terén, hogy szokatlan vagy váratlan kapcsolatokat azonosítsanak. Egy személy nem tagja a megbízásért felelős munkacsoportnak, ha az adott személy megbízásban való részvétele konzultációra korlátozódik. A konzultációkkal a 35. és az A99–A102. bekezdések foglalkoznak.
- A20. Ha a könyvvizsgálati megbízás a megbízás minősége áttekintésének tárgyát képezi, a megbízás minőségének áttekintését végző személy és a megbízás minőségének áttekintését végrehajtó bármilyen egyéb személyek nem tagjai a megbízásért felelős munkacsoportnak. Az ilyen személyekre speciális függetlenségi követelmények vonatkozhatnak.
- A21. Egy közvetlen segítséget nyújtó belső auditor és a könyvvizsgáló által igénybe vett külső szakértő, akinek a munkáját igénybe veszik a megbízás során, nem tagjai a megbízásért felelős munkacsoportnak.²⁵ A 610. témaszámú (2013-ban felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard belső auditorok munkájának közvetlen segítségnyújtási minőségben való igénybevitelével kapcsolatban, a 620. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard pedig egy külső szakértő munkájának igénybevitelével kapcsolatban ad követelményeket és útmutatást a könyvvizsgáló számára. Az ezeknek a nemzetközi könyvvizsgálati standardoknak való megfelelés megköveteli a könyvvizsgálótól, hogy elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezzen a közvetlen segítséget nyújtó belső auditor által végzett munkára vonatkozóan és könyvvizsgálati eljárásokat hajtson végre a könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő munkájára vonatkozóan.

A megbízásért felelős partner felelősségei (Hiv.: 9. bekezdés, 12. bekezdés (d) pont)

A22. Amikor a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standardnak kifejezetten az a szándéka,

²⁵ Lásd 620. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 12–13. bekezdések és 610. témaszámú (2013-ban felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard 21–25. bekezdések.

hogy egy követelményt vagy felelősséget a megbízásért felelős partner teljesítsen, a megbízásért felelős partnernek lehet, hogy információt szükséges beszereznie a társaságtól vagy a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjaitól, hogy teljesítse a követelményt (például információk az előírt döntés vagy megítélés meghozatalához). A megbízásért felelős partner számára például követelmény annak megállapítása, hogy a megbízásért felelős munkacsoport tagjai együttesen rendelkeznek a könyvvizsgálati megbízás végrehajtásához szükséges megfelelő szakértelemmel és képességekkel. Annak megítéléséhez, hogy a megbízásért felelős munkacsoport szakértelme és képességei megfelelők-e, szükséges lehet, hogy a megbízásért felelős partner a megbízásért felelős munkacsoport által összeállított vagy a társaság minőségirányítási rendszeréből származó információkat használjon.

A társaság politikáinak vagy eljárásainak a megbízásért felelős munkacsoport általi alkalmazása (Hiv.: 9. bekezdés, 12. bekezdés (d) pont, 17. bekezdés)

A23. A társaság minőségirányítási rendszerének kontextusán belül a megbízásért felelős munkacsoport társasághoz tartozó tagjai felelősek a társaság könyvvizsgálati megbízásra alkalmazandó politikáinak vagy eljárásainak a megvalósításáért. Mivel a megbízásért felelős munkacsoport más társasághoz tartozó tagjai se nem partnerei, se nem munkatársai a megbízásért felelős partner társaságának, lehet, hogy a társaság minőségirányítási rendszere, vagy a társaság politikái vagy eljárásai nem vonatkoznak rájuk. Emellett egy másik társaság politikái vagy eljárásai lehet, hogy nem hasonlítanak a megbízásért felelős partner társaságának politikáihoz vagy eljárásaihoz. Például az irányítással, felügyelettel és áttekintéssel kapcsolatos politikák vagy eljárások különbözhetnek, különösen, amikor a másik társaság a megbízásért felelős partner társaságáétól eltérő jogi rendszerű, nyelvű vagy kultúrájú joghatóságban van. Ennek megfelelően, ha a megbízásért felelős munkacsoportban vannak másik társasághoz tartozó személyek, lehet, hogy a társaságnak vagy a megbízásért felelős partnernek eltérő intézkedéseket szükséges tennie a társaság politikáinak vagy eljárásainak megvalósítása érdekében a szóban forgó személyek munkájának tekintetében.

A24. Konkrétan, a társaság politikái vagy eljárásai lehet, hogy előírják a társaság vagy a megbízásért felelős partner számára, hogy a munkatársakra alkalmazandóktól eltérő intézkedéseket tegyenek, amikor ismereteket szereznek arról, hogy egy másik társasághoz tartozó személy:

- Rendelkezik-e a megfelelő szakértelemmel és képességekkel a könyvvizsgálati megbízás végrehajtásához. Például, az adott személy nem tartozna a társaság toborzási és képzési folyamata alá, és ezért a társaság politikái vagy eljárásai kimondhatják, hogy ezt egyéb intézkedések, mint például a másik társaságtól, vagy egy engedélyező vagy regisztrációs szervtől való információszerzésen keresztül lehet megállapítani. Az ISA 600 19. és A38. bekezdései tartalmazzák útmutatást a komponens-könyvvizsgálók szakértelmének és képességeinek megismerésére vonatkozóan.

- Ismeri-e azokat az etikai követelményeket, amelyek relevánsak a csoport részére végzett könyvvizsgálati megbízás szempontjából. Például, az adott személy nem részesülne a társaságnak a társaság releváns etikai követelményekre vonatkozó politikáival vagy eljárásaival kapcsolatos képzésében. A társaság politikái vagy eljárásai kimondhatják, hogy ennek az ismeretnek a megszerzése egyéb intézkedéseken keresztül történik, például azáltal, hogy a könyvvizsgálati megbízásra vonatkozó releváns etikai követelmények rendelkezéseit tartalmazó információkat, kézikönyveket vagy útmutatókat adnak az adott személynek.
- Meg fogja-e erősíteni a függetlenséget. Például olyan személyek, akik nem munkatársak, lehet, hogy nem tudják kitölteni a függetlenségi nyilatkozatokat közvetlenül a társaság függetlenségi rendszereiben. A társaság politikái vagy eljárásai kimondhatják, hogy az ilyen személyek más módokon, például írásbeli megerősítéssel bizonyíthatják függetlenségüket a könyvvizsgálati megbízásra vonatkozóan.

A25. Amikor a társaság politikái vagy eljárásai konkrét tevékenységek végrehajtását írják elő bizonyos körülmények között (például konzultáció egy adott kérdésről), szükséges lehet, hogy a társaság kapcsolódó politikáit vagy eljárásait kommunikálják az olyan személyek felé, akik nem munkatársak. Az ilyen személyek akkor figyelmeztetni tudják a megbízásért felelős partnert, ha az adott körülmény felmerül, és ez lehetővé teszi a megbízásért felelős partner számára, hogy megfeleljen a társaság politikáinak vagy eljárásainak. Egy csoport részére végzett könyvvizsgálati megbízás során például, ha egy komponens-könyvvizsgáló könyvvizsgálati eljárásokat hajt végre egy komponens pénzügyi információin és egy nehéz vagy vitás kérdést azonosít, amely releváns a csoportra vonatkozó pénzügyi kimutatások szempontjából és amely a csoport könyvvizsgálója politikáinak vagy eljárásainak értelmében konzultáció tárgyát képezi²⁶, a komponens-könyvvizsgáló figyelmeztetni tudja a csoport részére végzett megbízásért felelős munkacsoportot az adott kérdésre.

Társaság (Hiv.: 12. bekezdés (e) pont)

A26. A „társaság”-nak a releváns etikai követelményekben szereplő fogalma különbözhet a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standardban meghatározott fogalomtól.

„Hálózat” és „Hálózatba tartozó társaság” (Hiv.: 12. bekezdés (f) pont–12. bekezdés (g) pont)

A27. A „hálózat”-nak vagy a „hálózatba tartozó társaság”-nak a releváns etikai követelményekben szereplő fogalmi eltérhetnek a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standardban meghatározottaktól. Az IESBA-kódex is nyújt útmutatást a „hálózat” és „hálózatba tartozó társaság” kifejezésekkel kapcsolatban. A hálózatok és a hálózatba tartozó egyéb társaságok számos módon lehetnek

²⁶ Lásd 35. bekezdés.

strukturálva, és minden esetben a társaságon kívüliek. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standardban lévő, a hálózatokkal kapcsolatos rendelkezések vonatkoznak bármilyen olyan struktúrára vagy szervezetre is, amely nem része a társaságnak, de amely a hálózaton belül áll fenn.

Vezetőségi felelőségek a minőségnek a könyvvizsgálatokon való irányításáért és eléréséért (Hiv.: 13–15. bekezdések)

Általános felelősség vállalása a minőség irányításáért és eléréséért

A28. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard előírja a társaság számára olyan minőségcélok kialakítását, amelyek a társaság irányításával és vezetésével foglalkoznak, amely támogatja a minőségirányítási rendszer kialakítását, bevezetését és működését. A megbízásért felelős partnernek a minőség irányítására és elérésére vonatkozó felelősségét támogatja egy olyan társasági kultúra, amely a minőség iránti elkötelezettséget tanúsít. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard 13. és 14. bekezdéseiben lévő követelményekkel való foglalkozás során a megbízásért felelős partner végezhet közvetlen kommunikációt a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjai felé és megerősítheti ezt a kommunikációt személyes viselkedésen és intézkedéseken keresztül (például példamutató vezetés). Egy minőség iránti elkötelezettséget tanúsító kultúrát tovább alakítanak és megerősítenek a megbízásért felelős munkacsoport tagjai, ahogyan elvárt magatartásformákat tanúsítanak a megbízás végrehajtásakor.

Méretre szabhatóság

A29. A megbízásért felelős partnernek a társaság minőség iránti elkötelezettségének demonstrálását célzó intézkedéseinek jellege és terjedelme számos tényezőtől függhet, beleértve a társaság és a megbízásért felelős munkacsoport méretét, felépítését, földrajzi eloszlását és összetettségét, valamint a könyvvizsgálati megbízás jellegét és körülményeit. Kevés tagból álló kisebb megbízásért felelős munkacsoport mellett elegendő lehet közvetlen kapcsolaton és viselkedésen keresztül befolyásolni a kívánt kultúrát, míg egy nagyobb megbízásért felelős munkacsoport esetében, amely sok helyen van elszórva, formálisabb kommunikációra lehet szükség.

Elegendő és megfelelő részvétel

A30. A megbízásért felelős partner különböző módokon demonstrálhatja elegendő és megfelelő részvételét a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig, beleértve:

- felelősség vállalását a megbízásért felelős munkacsoport tagjai irányításának és felügyeletének, valamint munkájuk áttekintésének jellegéért, ütemezéséért és terjedelméért a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelés során; továbbá
- az ilyen irányítás, felügyelet és áttekintés jellegének, ütemezésének és terjedelmének változtatását a megbízás jellegének és körülményeinek

összefüggésében.

Kommunikáció

A31. A kommunikáció az az eszköz, amelyen keresztül a megbízásért felelős munkacsoport időben megosztja a releváns információkat a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelés céljából, hozzájárulva ezáltal a minőségnek a könyvvizsgálati megbízáson való eléréséhez. Kommunikációra sor kerülhet a megbízásért felelős munkacsoport tagjai között, vagy:

- (a) a társasággal (például a társaság minőségirányítási rendszerén belül tevékenységeket végző személyekkel, beleértve a minőségirányítási rendszerre vonatkozó végső felelősséggel és elszámoltathatósággal felruházott személyeket);
- (b) másokkal, akik részt vesznek a könyvvizsgálatban (például közvetlen segítséget nyújtó belső auditorokkal²⁷ vagy a könyvvizsgáló által igénybe vett külső szakértővel²⁸); és
- (c) a társaságon kívüli felekkel (például a vezetéssel, az irányítással megbízott személyekkel vagy szabályozó hatóságokkal).

A32. A könyvvizsgálati megbízás jellege és körülményei befolyásolhatják a megbízásért felelős partnernek a megbízásért felelős munkacsoport tagjaival való hatékony kommunikáció megfelelő eszközére vonatkozó döntéseit. Például a megfelelő irányítás, felügyelet és áttekintés támogatása érdekében a társaság lehet, hogy IT-alkalmazásokat használ, hogy megkönnyítse a megbízásért felelős munkacsoport tagjai közötti kommunikációt, amikor különböző földrajzi helyszíneken végeznek munkát.

Szakmai szkepticizmus (Hiv.: 7. bekezdés)

A33. A megbízásért felelős partner felelőssége hangsúlyozni annak fontosságát, hogy a megbízásért felelős munkacsoport minden egyes tagja szakmai szkepticizmust gyakoroljon a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig. Egyes könyvvizsgálati megbízásokban eredendően benne lévő körülmények a megbízásért felelős munkacsoportra nehezedő olyan nyomást hozhatnak létre, amely megakadályozhatja a szakmai szkepticizmus megfelelő gyakorlását a könyvvizsgálati eljárások kialakítása és végrehajtása, valamint a könyvvizsgálati bizonyítékok értékelése során. Ezért az átfogó könyvvizsgálati stratégiának a 300. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal összhangban való kidolgozásakor szükséges lehet, hogy a megbízásért felelős munkacsoport mérlegelje, hogy fennállnak-e ilyen körülmények a könyvvizsgálati megbízásban, és ha igen, milyen intézkedéseket lehet szükséges megtennie a társaságnak vagy a megbízásért felelős munkacsoportnak ahhoz, hogy csökkentsék ezeket az akadályokat.

²⁷ Lásd 610. témaszámú (2013-ban felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard A41. bekezdés

²⁸ Lásd 620. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 11. bekezdés (c) pont és A30. bekezdés

A34. A szakmai szkepticizmus megbízás szintjén való gyakorlásának akadályai magukban foglalják a következőket, de nem korlátozódnak ezekre:

- Költségvetési korlátok, amelyek gátolják elég tapasztalt vagy szakmailag képzett erőforrások használatát, beleértve szakértőket, akik szükségesek olyan gazdálkodó egységek könyvvizsgálatához, ahol szakértelem vagy speciális készségek szükségesek a kockázatok hatékony megismeréséhez, felméréséhez és az azokra adott válaszokhoz, valamint a vezetéshez intézett tájékozott kérdésfeltevéshez.
- Szoros határidők, amelyek negatív hatást gyakorolhatnak mind a munkát végző, mind az irányító, felügyelő és áttekintő személyek viselkedésére. Külső időnyomás például korlátozásokat hozhat létre az összetett információk hatékony elemzése tekintetében.
- Az együttműködés hiánya vagy nem helyénvaló nyomás a vezetés részéről, amely negatívan érintheti a megbízásért felelős munkacsoport képességét arra, hogy megoldjon összetett vagy vitás ügyeket.
- A gazdálkodó egység és környezete, belső kontroll rendszere és a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvek elégtelen ismerete, ami korlátozhatja a megbízásért felelős munkacsoport képességét arra, hogy megfelelő megítéléseket tegyen és tájékozottan kérdőjelezze meg a vezetés állításait.
- Nehézségek nyilvántartásokhoz, létesítményekhez, bizonyos munkavállalókhöz, vevőkhöz, szállítókhöz vagy másokhoz való hozzáférés terén, ami elfogulttá teheti a megbízásért felelős munkacsoportot a könyvvizsgálati bizonyíték forrásainak kiválasztásában és azt okozhatja, hogy a könnyebben hozzáférhető forrásokból keres könyvvizsgálati bizonyítékot.
- Automatizált eszközökre és technikákra való túlzott támaszkodás, ami azt eredményezheti, hogy a megbízásért felelős munkacsoport nem kritikusan értékeli a könyvvizsgálati bizonyítékokat.

A35. Nem tudatos vagy tudatos könyvvizsgálói elfogultságok hatással lehetnek a megbízásért felelős munkacsoport szakmai megítéléseire, beleértve például a könyvvizsgálati eljárások kialakítása és végrehajtása vagy a könyvvizsgálati bizonyítékok értékelése során. Példák olyan nem tudatos könyvvizsgálói elfogultságokra, amelyek akadályozhatják szakmai szkepticizmus gyakorlását és így a megbízásért felelős munkacsoport által tett szakmai megítélések észszerűségét a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelés során, magukban foglalhatnak:

- Rendelkezésre állásból fakadó elfogultságot, amely hajlamot jelent arra, hogy nagyobb hangsúlyt fektessenek azonnal észbe ötlő vagy rögtön rendelkezésre álló eseményekre vagy tapasztalatokra, mint azokra, amelyek nem ilyenek.

- Megerősítési elfogultságot, amely hajlamot jelent arra, hogy nagyobb súlyt helyezzenek olyan információkra, amelyek megerősítenek egy meglévő meggyőződést, mint olyan információkra, amelyek cáfolják vagy kétségbe vonják ezt a meggyőződést.
- Csoportszintű gondolkodást, amely hajlamot jelent a csoportként való gondolkodásra vagy döntéshozatalra, ami gátolja a kreativitást vagy az egyéni felelősséget.
- Túlzott önbizalomból fakadó elfogultságot, amely hajlam arra, hogy valaki túlbecsülje a saját képességét a pontos kockázatfelmérés készítésére, vagy egyéb megítélések vagy döntések meghozatalára.
- Lehorgonyzási elfogultság, amely hajlam arra, hogy egy első információt horgonyként használva annak fényében értékeljenek nem helyénvaló módon minden további információt.
- Automatizálási elfogultság, amely hajlam arra, hogy előnyben részesítsenek automatizált rendszerek által előállított eredményt még akkor is, ha emberi érvelés vagy ellentmondó információk kérdéseket vetnek fel azzal kapcsolatban, hogy az adott eredmény megbízható vagy a célnak megfelelő-e.

A36. Az olyan lehetséges intézkedések, amelyeket a megbízásért felelős munkacsoport megtehet a szakmai szkepticizmus megbízás szintjén való gyakorlását akadályozó tényezők csökkentése érdekében, magukban foglalhatják:

- Éberség fenntartását a könyvvizsgálati megbízás jellegében vagy körülményeiben bekövetkező olyan változásokkal szemben, amelyek további vagy eltérő erőforrásokat tesznek szükségessé a megbízáshoz, valamint további vagy eltérő erőforrások kérését azoktól a személyektől a társaságon belül, akik felelősek erőforrásoknak a megbízáshoz való hozzárendeléséért vagy az arra való kijelöléséért.
- A megbízásért felelős munkacsoport nyílt figyelmeztetését olyan esetekre vagy helyzetekre, amikor nagyobb lehet a nem tudatos vagy tudatos könyvvizsgálói elfogultságok általi sebezhetőség (például nagyobb megítélést magukban foglaló területek), valamint annak hangsúlyozását, hogy a könyvvizsgálati eljárások tervezése és végrehajtása során fontos tanácsot kérni a megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjaitól.
- A megbízásért felelős munkacsoport összetételének megváltoztatását, például annak kérését, hogy fejlettebb készségekkel vagy ismeretekkel, vagy speciális szakértelemmel rendelkező, tapasztaltabb személyeket jelöljenek ki a megbízásra.
- A megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjainak bevonását, amikor a vezetés olyan tagjaival foglalkoznak, akikkel nehezebb vagy nagyobb kihívást jelent érintkezni.

- A megbízásért felelős munkacsoport speciális készségekkel és tudással rendelkező tagjainak vagy egy könyvvizsgáló által igénybe vett szakértőnek a bevonását, hogy segítséget nyújtsanak a megbízásért felelős munkacsoportnak a könyvvizsgálat összetett vagy szubjektív területeivel kapcsolatban.
- A következőkre vonatkozóan az irányítás, felügyelet vagy áttekintés jellegének, ütemezésének és terjedelmének módosítását a megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjainak bevonása, gyakoribb személyesebb felügyelet vagy bizonyos munkapapírok mélyrehatóbb áttekintése által:
 - a könyvvizsgálat összetett vagy szubjektív területei;
 - olyan területek, amelyek kockázatokat jelentenek a minőségnek a könyvvizsgálati megbízáson való elérése szempontjából;
 - olyan területek, ahol csalási kockázat áll fenn; és
 - jogszabályoknak vagy szabályozásoknak való azonosított vagy vélt meg nem felelés.
- Elvárások meghatározását:
 - a megbízásért felelős munkacsoport kevésbé tapasztalt tagjai számára arra vonatkozóan, hogy gyakran és időben kérjenek tanácsot a megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjaitól vagy a megbízásért felelős partnertől; és
 - a megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjai számára arra vonatkozóan, hogy legyenek elérhetők a megbízásért felelős munkacsoport kevésbé tapasztalt tagjai számára a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig, és válaszoljanak pozitívan és időben meglátásaikra, valamint a tanácsra vagy segítségre vonatkozó kéréseikre.
- Kommunikációt az irányítással megbízott személyekkel, amikor a vezetés nem helyénvaló nyomást gyakorol, vagy a megbízásért felelős munkacsoport nehézséget tapasztal nyilvántartásokhoz, létesítményekhez, bizonyos munkavállalókhöz, vevőkhöz, szállítókhöz vagy másokhoz való hozzáférés terén, akiktől könyvvizsgálati bizonyíték kérhető.

Eljárások, feladatok vagy intézkedések kijelölése a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjainak (Hiv.: 15. bekezdés)

A37. Amikor eljárásokat, feladatokat vagy intézkedéseket a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjaira bízna, a megbízásért felelős partner az elegendő és megfelelő részvételét a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig különböző módokon tudja demonstrálni, beleértve:

- A megbízottak tájékoztatását felelőségeik és hatáskörüik jellegéről, a kijelölt

munka hatóköréről és céljairól; valamint bármely egyéb szükséges utasítás és releváns információ megadását.

- A megbízottak irányítását és felügyeletét.
- A megbízottak munkájának áttekintését a levont következtetések értékelése céljából, a 29–34. bekezdésekben lévő követelményeken felül.

Releváns etikai követelmények, beleértve a függetlenségre vonatkozókat (Hiv.: 16–21. bekezdések)

Releváns etikai követelmények (Hiv.: 1., 16–21. bekezdések)

A38. A 200. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard ²⁹ előírja, hogy a könyvvizsgáló feleljen meg a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára vonatkozó megbízásokkal kapcsolatos releváns etikai követelményeknek, beleértve a függetlenséggel összefüggő követelményeket is. A releváns etikai követelmények a megbízás jellegétől és körülményeitől függően változhatnak. Például a függetlenséghez kapcsolódó bizonyos követelmények lehet, hogy csak tőzsdén jegyzett gazdálkodó egységek könyvvizsgálatainak végrehajtásakor alkalmazandók. A 600. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard tartalmaz a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standardban foglaltakon felüli követelményeket és útmutatást a releváns etikai követelményekről a komponens-könyvvizsgálókkal való kommunikációkkal kapcsolatban.

A39. A könyvvizsgálati megbízás jellege és körülményei alapján bizonyos jogszabály, szabályozás vagy a releváns etikai követelmények bizonyos aspektusai, mint például a jogszabályoknak vagy szabályozásoknak való meg nem felelésre vonatkozók, relevánsak lehetnek a megbízás szempontjából, például a pénzmosással, korrupcióval vagy megvesztegetéssel foglalkozó jogszabályok vagy szabályozások.

A40. A társaság információs rendszere és a társaság által biztosított erőforrások segíthetik a megbízásért felelős munkacsoportot a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire vonatkozó releváns etikai követelmények megértésében és teljesítésében. Például a társaság:

- Kommunikálhatja a függetlenségi követelményeket a megbízásért felelős munkacsoportok felé.
- Képzést nyújthat a megbízásért felelős munkacsoportoknak a releváns etikai követelményekről.
- Kialakíthat a releváns etikai követelményeket, valamint arra vonatkozó útmutatást tartalmazó kézikönyveket és útmutatókat (vagyis szellemi erőforrásokat), hogy azokat hogyan alkalmazzák a társaság és megbízásai jellege és körülményei között.

²⁹ 200. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 14. és A16–A19. bekezdések

- Kijelölhet munkatársakat a releváns etikai követelményeknek való megfelelés kezelésére és figyelemmel kísérésére (például az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard előírja, hogy a társaság legalább évente szerezze be a függetlenségi követelményeknek való megfelelés dokumentált megerősítését minden munkatárstól, akiknek függetlenségét a releváns etikai követelmények előírják) vagy a releváns etikai követelményekhez kapcsolódó kérdésekre vonatkozó konzultáció biztosítására.
- Kialakíthat politikákat vagy eljárásokat a megbízásért felelős munkacsoport tagjai számára, hogy releváns és megbízható információkat kommunikáljanak megfelelő feleknek a társaságon belül vagy a megbízásért felelős partnernek, mint például politikák vagy eljárások a megbízásért felelős munkacsoportok számára, hogy:
 - információkat kommunikáljanak az ügyfélmegbízásokról és a szolgáltatások hatóköréről, beleértve a bizonyosságot nem nyújtó szolgáltatásokat, hogy lehetővé tegyék a társaság számára a függetlenséget veszélyeztető tényezők azonosítását a megbízás ideje alatt és a vizsgálat tárgya által lefedett időszak alatt;
 - kommunikáljanak olyan körülményeket és kapcsolatokat, amelyek a függetlenséget veszélyeztető tényezőket hozhatnak létre, hogy a társaság értékelni tudja, hogy az ilyen veszély elfogadható szintű-e, és ha nem, kezelje a veszélyt annak kiküszöbölése vagy elfogadható szintre csökkentése által;
 - azonnal kommunikálják a releváns etikai követelmények bármilyen megsértését, beleértve a függetlenségre vonatkozókat.

A41. A megbízásért felelős partner figyelembe veheti az A40. bekezdésben leírt információkat, kommunikációt és erőforrásokat, amikor meghatározza, hogy a megbízásért felelős partner támaszkodhat-e a társaság politikáira vagy eljárásaira a releváns etikai követelményeknek való megfelelés során.

A42. A releváns etikai követelményekről a megbízásért felelős munkacsoport tagjai között folytatott nyílt és robusztus kommunikáció emellett segíthet:

- felhívni a megbízásért felelős munkacsoport figyelmét azokra a releváns etikai követelményekre, amelyek különösen jelentősek lehetnek a könyvvizsgálati megbízás szempontjából; és
- folyamatosan tájékoztatni a megbízásért felelős partnert azokról a kérdésekről, amelyek a releváns etikai követelmények megbízásért felelős munkacsoport általi megértése és teljesítése, valamint a társaság kapcsolódó politikái vagy eljárásai szempontjából relevánsak.

A releváns etikai követelményeknek való megfelelést veszélyeztető tényezők azonosítása és értékelése (Hiv.: 17–18. bekezdések)

- A43. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standarddal összhangban a társaságnak a minőségi kockázatok kezelését célzó válasza a releváns etikai követelmények tekintetében, beleértve a függetlenséggel kapcsolatosakat a megbízásért felelős munkacsoport tagjaira vonatkozóan, magukban foglalnak a releváns etikai követelményeknek való megfelelést veszélyeztető tényezők azonosítására, értékelésére és kezelésére szolgáló politikákat vagy eljárásokat.
- A44. A releváns etikai követelmények tartalmazhatnak veszélyek azonosításával és értékelésével, valamint azzal kapcsolatos rendelkezéseket, hogy azok hogyan kezelendők. Például az IESBA-kódex kifejti, hogy önréssel kapcsolatos, a szakmai hozzáértés és megfelelő gondosság alapelveinek történő megfelelést veszélyeztető tényező merülhet fel, ha egy könyvvizsgálati megbízásra megajánlott díj annyira alacsony, hogy a megbízás szakmai standardok szerinti végrehajtása lehet, hogy nehézségekbe ütközik.³⁰

Releváns etikai követelmények megsértései (Hiv.: 19. bekezdés)

- A45. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standarddal összhangban a társaság számára követelmény, hogy politikákat vagy eljárásokat alakítson ki a releváns etikai követelmények bármilyen megsértésének azonosítására, kommunikálására, értékelésére és jelentésére, továbbá a megsértések okaira és következményeire való, időben történő megfelelő válaszára.

Megfelelő intézkedés megtétele (Hiv.: 20. bekezdés)

- A46. A megfelelő intézkedések magukban foglalhatják például:
- A társaság releváns etikai követelmények megsértésére vonatkozó politikáinak vagy eljárásainak követését, beleértve a megfelelő személyekkel való kommunikációt vagy konzultációt, hogy megfelelő intézkedéseket telessenek, beleértve adott esetben fegyelmi intézkedés(ek)e)t.
 - Kommunikációt az irányítással megbízott személyekkel.
 - Kommunikációt szabályozó hatóságokkal vagy szakmai szervezetekkel. Bizonyos körülmények között jogszabály vagy szabályozás írhatja elő a szabályozó hatóságokkal való kommunikációt.
 - Jogi tanács kérését.
 - A könyvvizsgálati megbízástól való visszalépést, amikor vonatkozó jogszabály vagy szabályozás lehetővé teszi a visszalépést.

³⁰ IESBA-kódex, 330.3. A2. bekezdés

A könyvvizsgálói jelentés dátumozása előtt (Hiv.: 21. bekezdés)

A47. A 700. témaszámú (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard előírja, hogy a könyvvizsgálói jelentés tartalmazzon egy olyan kijelentést, hogy a könyvvizsgáló – a könyvvizsgálatra vonatkozó releváns etikai követelményeknek megfelelően – független a gazdálkodó egységtől, és teljesíti ezen követelményekből eredő egyéb etikai felelősségeit is.³¹ A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard 16–21. bekezdései által előírt eljárások végrehajtása megalapozza ezeket a kijelentéseket a könyvvizsgálói jelentésben.

Állami szektorban működő gazdálkodó egységekre jellemző szempontok

A48. Jogszabályba foglalt intézkedések biztosítékokat nyújthatnak az állami szektorbeli könyvvizsgálók függetlenségére vonatkozóan. Ugyanakkor, jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatot végző könyvvizsgáló nevében állami szektorbeli könyvvizsgálatokat végrehajtó állami szektorbeli könyvvizsgálók vagy könyvvizsgáló társaságok számára, a megbízás feltételeitől függően egy adott joghatóságban, szükséges lehet megközelítésük módosítása a 16. bekezdésnek való megfelelés elősegítése érdekében. Ez magában foglalhatja, ahol az állami szektorbeli könyvvizsgáló megbízása nem engedi meg a könyvvizsgálati megbízástól való visszalépést, azoknak a felmerült körülményeknek egy nyilvános jelentésen keresztül való közzétételét, amelyek miatt a könyvvizsgáló, ha azok a magánszektorban lennének, visszalépne a megbízástól.

Ügyfélkapcsolatok és könyvvizsgálati megbízások elfogadása és megtartása (Hiv.: 22–24. bekezdések)

A49. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard előírja a társaság számára olyan minőségcélok kialakítását, amelyek ügyfélkapcsolatok és konkrét megbízások elfogadásával és megtartásával foglalkoznak.

A50. Az olyan információk, mint például a következők, segíthetnek a megbízásért felelős partnernek megállapítani, hogy az ügyfélkapcsolatok és konkrét könyvvizsgálati megbízások elfogadására és megtartására vonatkozóan levont következtetések megfelelők-e:

- A gazdálkodó egység főbb tulajdonosainak, kulcspozícióban lévő vezetőinek és az irányítással megbízott személyeknek a tisztessége és etikai értékei;
- Az, hogy rendelkezésre áll-e elegendő és megfelelő erőforrás a megbízás végrehajtásához;
- Az, hogy a vezetés és az irányítással megbízott személyek elismerték-e a megbízással kapcsolatos felelősségeiket;
- Az, hogy a megbízásért felelős munkacsoport rendelkezik-e szakértelemmel

³¹ 700. témaszámú (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard 28. bekezdés (c) pont

és képességekkel, beleértve az elegendő időt, a megbízás végrehajtásához; és

- Az, hogy a jelenlegi vagy korábbi megbízás során felmerült jelentős kérdéseknek vannak-e kihatásai a megbízás megtartására vonatkozóan.

A51. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard szerint az elfogadási és megtartási döntések esetében a társaság számára követelmény, hogy megítélje a társaság arra való képességét, hogy a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban hajtsa végre a megbízást. A megbízásért felelős partner használhatja a társaság által erre vonatkozóan mérlegelt információkat annak megállapítása során, hogy az ügyfélkapcsolatok és könyvvizsgálati megbízások elfogadásával és megtartásával kapcsolatban levont következtetések megfelelők-e. Ha a megbízásért felelős partnernek aggályai vannak a levont következtetések megfelelőségét illetően, a megbízásért felelős partner megbeszélheti ezen következtetések alapját az elfogadási és megtartási folyamatban részt vevő személyekkel.

A52. Ha a megbízásért felelős partner közvetlenül részt vesz a társaság elfogadási és megtartási folyamata során mindvégig, a megbízásért felelős partnernek tudomása lesz a társaság által a kapcsolódó következtetések levonása során megszerzett vagy felhasznált információkról. Az ilyen közvetlen részvétel megalapozhatja annak a megbízásért felelős partner általi megállapítását is, hogy követték a társaság politikáit vagy eljárásait, valamint, hogy a levont következtetések megfelelők.

A53. Az elfogadási és megtartási folyamat alatt szerzett információk segíthetnek a megbízásért felelős partnernek megfelelni a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek és tájékozott döntéseket hozni a megfelelő intézkedésekről. Az ilyen információk magukban foglalhatják:

- a gazdálkodó egység méretével, összetettségével és jellegével kapcsolatos információkat, beleértve, hogy csoport részére végzett könyvvizsgálatról van-e szó, az ágazatot, amelyben a gazdálkodó egység működik, valamint a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelveket;
- a gazdálkodó egység beszámolásra vonatkozó ütemtervét, mint például az évközi és a végső szakaszoknál;
- csoport részére végzett könyvvizsgálatokkal kapcsolatban az anyavállalat és a komponensei közötti ellenőrzési kapcsolatok jellegét; valamint
- azt, hogy az előző könyvvizsgálati megbízás óta történtek-e olyan változások a gazdálkodó egységben vagy abban az ágazatban, amelyben a gazdálkodó egység működik, amelyek befolyásolhatják a szükséges erőforrások jellegét, továbbá azt, hogy hogyan fogják irányítani, felügyelni és áttekinteni a megbízásért felelős munkacsoport munkáját.

A54. Az elfogadás és megtartás alatt szerzett információk relevánsak lehetnek az egyéb nemzetközi könyvvizsgálati standardok követelményeinek, csakúgy, mint a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek való megfelelés során is, például a következők tekintetében:

- a megbízás feltételeinek értelmezése, ahogy azt a 210. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard előírja;³²
- akár hibából, akár csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázatainak azonosítása és felmérése a 315. témaszámú (2019-ben felülvizsgált) és a 240. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standardokkal összhangban;³³
- a csoport, annak komponensei és azok környezeteinek megismerése csoportra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata esetében a 600. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal összhangban, és a komponens-könyvvizsgálók munkájának irányítása, felügyelete és áttekintése;
- annak meghatározása, hogy vonjanak-e be és hogyan egy könyvvizsgáló által igénybe vett szakértőt a 620. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal összhangban; és
- a gazdálkodó egység irányítási szerkezete a 260. témaszámú (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standarddal³⁴ és a 265. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal összhangban.³⁵

A55. Jogszabály, szabályozás vagy releváns etikai követelmények előírhatják a követő könyvvizsgáló számára, hogy a könyvvizsgálati megbízás elfogadása előtt kérje meg az előző könyvvizsgálót, hogy adjon ismert információkat bármely olyan tényre vagy körülményre vonatkozóan, amelyről az előző könyvvizsgáló megítélése szerint a követő könyvvizsgálónak tudnia szükséges a megbízás elfogadására vonatkozó döntés meghozatala előtt. Bizonyos körülmények között az előző könyvvizsgáló számára követelmény lehet, hogy a javasolt követő könyvvizsgáló kérésére információt adjon a javasolt követő könyvvizsgálónak a jogszabályoknak és szabályozásoknak való azonosított vagy vélt meg nem felelésről. Például, ha az előző könyvvizsgáló jogszabályoknak és szabályozásoknak való azonosított vagy vélt meg nem felelés következtében lépett vissza a megbízástól, az IESBA-kódex előírja, hogy az előző könyvvizsgáló a javasolt követő könyvvizsgáló kérésére bocsásson rendelkezésre az ilyen meg nem felelésre vonatkozó minden releváns tényt és egyéb információt, amelyről az előző könyvvizsgáló véleménye szerint a javasolt követő könyvvizsgálónak tudnia szükséges, mielőtt dönt a könyvvizsgálati megbízás elfogadásáról.

A56. Olyan körülmények között, amikor a társaságot jogszabály vagy szabályozás kötelezi

³² 210. témaszámú, „*Megegyezés a könyvvizsgálati megbízások feltételeiről*” című nemzetközi könyvvizsgálati standard 9. bekezdés

³³ 240. témaszámú, „*A könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál*” című nemzetközi könyvvizsgálati standard

³⁴ 260. témaszámú, „*Kommunikáció az irányítással megbízott személyekkel*” című (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard

³⁵ 265. témaszámú, „*A belső kontroll hiányosságainak kommunikálása az irányítással megbízott személyek és a vezetés felé*” nemzetközi könyvvizsgálati standard

egy könyvvizsgálati megbízás elfogadására vagy megtartására, a megbízásért felelős partner figyelembe veheti a társaság által a megbízás jellegéről és körülményeiről szerzett információkat.

- A57. A szükséges intézkedésről való döntés során a megbízásért felelős partner és a társaság lehet, hogy arra a következtetésre jut, hogy helyénvaló a könyvvizsgálati megbízás megtartása, és ha így van, meghatározhatják, hogy milyen további lépésekre van szükség a megbízás szintjén (például több munkatárs vagy speciális szakértelemmel rendelkező munkatársak kijelölése). Ha a megbízásért felelős partnernek további aggályai vannak, vagy nincs meggyőződve arról, hogy az adott kérdéssel megfelelően foglalkoztak, a társaságnak a véleménykülönbségek megoldására vonatkozó politikái vagy eljárásai lehetnek alkalmazandók.

Állami szektorban működő gazdálkodó egységekre jellemző szempontok (Hiv.: 22–24. bekezdések)

- A58. Az állami szektorban lehet, hogy a könyvvizsgálókat jogszabályba foglalt eljárásokkal összhangban nevezik ki, és az állami szektorbeli könyvvizsgálónak lehet, hogy nem szükséges kialakítania minden politikát vagy eljárást a könyvvizsgálati megbízások elfogadására és megtartására vonatkozóan. Mindazonáltal az ügyfélkapcsolatok és megbízások elfogadására és megtartására vonatkozó követelmények és szempontok, ahogyan azokat a 22–24. és az A49–A57. bekezdések meghatározzák, értékesek lehetnek az állami szektorbeli könyvvizsgálók számára a kockázatfelmérések végrehajtása és a jelentési kötelezettségek teljesítése során.

A megbízás erőforrásai (Hiv.: 25–28. bekezdések)

- A59. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard szerint a társaság által a könyvvizsgálati megbízás végrehajtásának támogatása érdekében kijelölt vagy rendelkezésre bocsátott erőforrások magukban foglalnak:
- emberi erőforrásokat;
 - technológiai erőforrásokat; és
 - szellemi erőforrásokat.
- A60. Az erőforrásokat egy könyvvizsgálati megbízáshoz elsősorban a társaság jelöli ki vagy bocsátja rendelkezésre, bár lehetnek olyan körülmények, amikor a megbízásért felelős munkacsoport közvetlenül szerez erőforrásokat a könyvvizsgálati megbízáshoz. Ez lehet a helyzet például akkor, amikor egy komponens könyvvizsgálója jogszabályi rendelkezés vagy szabályozás által vagy más okból kötelezett lehet arra, hogy könyvvizsgálói véleményt bocsásson ki egy komponens pénzügyi kimutatásaira vonatkozóan, és a komponens könyvvizsgálót emellett a komponens vezetése kijelöli arra, hogy könyvvizsgálati eljárásokat hajtson végre a

csoport részére végzett megbízásért felelős munkacsoport nevében.³⁶ Ilyen körülmények között a társaság politikái vagy eljárásai előírhatják a megbízásért felelős partner számára különböző intézkedések megtételét, mint például információkérést a komponens-könyvvizsgálótól, annak megállapítása céljából, hogy elegendő és megfelelő erőforrást jelöltek-e ki vagy bocsátottak-e rendelkezésre.

- A61. A 25. és 26. bekezdésekben lévő követelményeknek való megfelelés során a megbízásért felelős partner számára releváns szempont lehet, hogy a megbízásért felelős munkacsoport számára kijelölt vagy rendelkezésre bocsátott erőforrások lehetővé teszik-e a releváns etikai követelmények teljesítését, beleértve olyan etikai alapelveket, mint a szakmai hozzáértés és megfelelő gondosság.

Emberi erőforrások

- A62. Az emberi erőforrások magukban foglalják a megbízásért felelős munkacsoport tagjait (lásd még A5., A15–A21. bekezdések) és, ahol értelmezhető, a könyvvizsgáló által igénybe vett szakértőt, valamint a társaság belső audit funkciójához tartozó személyeket, akik közvetlen segítséget nyújtanak a könyvvizsgálatra vonatkozóan.

Technológiai erőforrások

- A63. A technológiai erőforrásoknak a könyvvizsgálati megbízáson való használata segítheti a könyvvizsgálót az elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyíték megszerzésében. A technológiai eszközök lehetővé tehetik a könyvvizsgáló számára, hogy hatékonyabban és eredményesebben menedzselje a könyvvizsgálatot. A technológiai eszközök azt is lehetővé tehetik a könyvvizsgáló számára, hogy könnyebben értékeljen nagy mennyiségű adatot, például mélyebb betekintés, szokatlan tendenciák azonosítása vagy a vezetés állításainak a hatékonyabb megkérdőjelezése érdekében, ami növeli a könyvvizsgáló képességét arra, hogy szakmai szkepticizmust gyakoroljon. A technológiai eszközök használhatók arra is, hogy megbeszéléseket folytassanak és kommunikációs eszközöket biztosítsanak a megbízásért felelős munkacsoport részére. Az ilyen technológiai erőforrások nem helyénvaló használata azonban növelheti a döntéshozatali célból előállított információkra való túlzott támaszkodás kockázatát, vagy a releváns etikai követelményeknek, például a titoktartással kapcsolatos követelményeknek való megfelelést veszélyeztető tényezőket hozhat létre.
- A64. A társaság politikái vagy eljárásai magukban foglalhatnak előírt szempontokat vagy felelőségeket a megbízásért felelős munkacsoport számára, amikor a társaság által engedélyezett technológiai eszközöket használnak könyvvizsgálati eljárások végrehajtása céljából, és előírhatják speciális készségekkel vagy szakértelemmel rendelkező személyek bevonását az eredmény értékelésébe vagy elemzésébe.

³⁶ 600. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 3. bekezdés

- A65. Amikor a megbízásért felelős partner másik társasághoz tartozó személyektől követeli meg, hogy konkrét automatizált eszközöket és technológiákat használjanak könyvvizsgálati eljárások végrehajtásakor, az ezekkel a személyekkel folytatott kommunikációk jelezhetik, hogy az ilyen automatizált eszközök és technológiák használatának szükséges megfelelnie a megbízásért felelős munkacsoport utasításainak.
- A66. A társaság politikái vagy eljárásai konkrétan tilthatják bizonyos IT-alkalmazások vagy alkalmazási jellemzők használatát (például egy olyan szoftver, amelyet kifejezetten a társaság általi használatra még nem engedélyeztek). Alternatívaként a társaság politikái vagy eljárásai előírhatják a megbízásért felelős munkacsoport számára bizonyos intézkedések megtételét mielőtt a társaság által jóvá nem hagyott IT-alkalmazást használnak, annak megállapítása céljából, hogy az használatra megfelelő, például annak előírásával, hogy:
- a megbízásért felelős munkacsoport rendelkezzen megfelelő szakértelemmel és képességekkel az IT-alkalmazás használatához;
 - teszteljék az IT-alkalmazás működését és biztonságát;
 - foglaljanak bele konkrét dokumentumokat a könyvvizsgálati dossziéba.
- A67. A megbízásért felelős partner szakmai megítélést alkalmazhat annak mérlegelése során, hogy egy IT-alkalmazásnak a könyvvizsgálati megbízáson való használata helyénvaló-e a megbízás kontextusában, és ha igen, hogyan használandó az IT-alkalmazás. Azok a tényezők, amelyek figyelembe vehetők annak meghatározása során, hogy egy adott IT-alkalmazás, amelyet kifejezetten a társaság általi használatra még nem engedélyeztek, megfelelő-e a könyvvizsgálati megbízásban való használatra, magukban foglalják, hogy:
- az IT-alkalmazás használata és biztonsága megfelel-e a társaság politikáinak vagy eljárásainak;
 - az IT-alkalmazás rendeltetésszerűen működik-e;
 - a munkatársak rendelkeznek-e az IT-alkalmazás használatához szükséges szakértelemmel és képességekkel.

Szellemi erőforrások

- A68. A szellemi erőforrások magukban foglalnak például könyvvizsgálati módszertanokat, megvalósítási eszközöket, könyvvizsgálati útmutatókat, modellprogramokat, sablonokat, ellenőrzőlistákat vagy űrlapokat.
- A69. A szellemi erőforrásoknak a könyvvizsgálati megbízáson való használata megkönnyítheti a szakmai standardok, jogszabály és szabályozás, valamint a társaság kapcsolódó politikáinak vagy eljárásainak következetes alkalmazását és megértését. Ebből a célból a megbízásért felelős munkacsoport számára követelmény lehet a társaság politikáival vagy eljárásaival összhangban, hogy a társaság könyvvizsgálati módszertanát, valamint konkrét eszközeit és útmutatását

használja. A megbízásért felelős munkacsoport mérlegelheti azt is, hogy egyéb szellemi erőforrások használata helyénvaló és releváns-e a megbízás jellege és körülményei alapján, például ágazatspecifikus módszertan vagy kapcsolódó útmutatók és teljesítménytámogatók.

Elegendő és megfelelő erőforrások a megbízás végrehajtásához (Hiv.: 25. bekezdés)

A70. Annak megállapítása során, hogy a megbízás végrehajtásához elegendő és megfelelő erőforrást jelöltek-e ki vagy bocsátottak-e rendelkezésre a megbízásért felelős munkacsoport számára, a megbízásért felelős partner rendszerint támaszkodhat a társaság kapcsolódó politikáira vagy eljárásaira (beleértve az erőforrásokat), ahogyan azt az A6. bekezdés leírja. Például, a társaság által kommunikált információk alapján, a megbízásért felelős partner képes lehet támaszkodni a társaság technológiai fejlesztési, megvalósítási és fenntartási programjaira, amikor a társaság által jóváhagyott technológiát használnak könyvvizsgálati eljárások végrehajtásához.

A megbízásért felelős munkacsoport szakértelme és képességei (Hiv.: 26. bekezdés)

A71. Annak megállapításakor, hogy a megbízásért felelős munkacsoport rendelkezik a megfelelő szakértelemmel és képességekkel, a megbízásért felelős partner olyan kérdéseket vehet figyelembe, mint a munkacsoport:

- hasonló jellegű és összetettségű könyvvizsgálati megbízásokkal kapcsolatos ismeretei és gyakorlati tapasztalata megfelelő képzésen és részvételen keresztül;
- szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel kapcsolatos ismeretei;
- szakértelme a számvitel vagy a könyvvizsgálat szakterületein;
- szakértelme a gazdálkodó egység által használt IT vagy a megbízásért felelős munkacsoport által a könyvvizsgálati megbízás tervezése és végrehajtása során használandó automatizált eszközök vagy technikák terén;
- tudása azon releváns ágazatokról, amelyben az auditált gazdálkodó egység működik;
- képessége a szakmai szkepticizmus gyakorlására és a szakmai megítélés alkalmazására;
- a társaság politikáival vagy eljárásaival kapcsolatos ismeretei.

A72. A belső auditorok és a könyvvizsgáló által igénybe vett külső szakértő nem tagjai a megbízásért felelős munkacsoportnak. A 610. témaszámú (2013-ban felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard³⁷ tartalmaz követelményeket és útmutatást a belső auditorok, a 620. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard³⁸ pedig a

³⁷ 610. témaszámú (2013-ban felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard 15. bekezdés

³⁸ 620. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 9. bekezdés

könyvvizsgáló által igénybe vett külső szakértő szakértelmének és képességeinek felmérésére vonatkozóan.

Projektmenedzsment

- A73. Olyan helyzetekben, amikor a megbízásért felelős munkacsoportnak sok tagja van, például egy nagyobb vagy összetettebb gazdálkodó egység könyvvizsgálata során, a megbízásért felelős partner bevonhat a projektmenedzsment terén speciális készségekkel vagy tudással rendelkező személyt, a társaság megfelelő technológiai és szellemi erőforrásaival támogatva. Fordítva, egy kevésbé összetett gazdálkodó egység könyvvizsgálata során, kevés tagból álló megbízásért felelős munkacsoport mellett a projektmenedzsmentet elvégezheti a megbízásért felelős munkacsoport egy tagja, kevésbé formális eszközökön keresztül.
- A74. A projektmenedzsment technikák és eszközök támogatják a megbízásért felelős munkacsoportot a könyvvizsgálati megbízás minőségének irányításában azáltal például, hogy:
- növelik a megbízásért felelős munkacsoport képességét arra, hogy szakmai szkepticizmust gyakoroljanak, azon keresztül, hogy enyhítik a költségvetési- vagy időbeli korlátokat, amelyek különben akadályoznák a szakmai szkepticizmus gyakorlását;
 - elősegítik a könyvvizsgálati munka időben történő végrehajtását, hogy hatékonyan kezelhessék az időbeli korlátokat a könyvvizsgálati folyamat végén, amikor több nehéz vagy vitás kérdés merülhet fel;
 - figyelemmel kísérik a könyvvizsgálat előrehaladását a könyvvizsgálati tervhez képest,³⁹ beleértve a kulcsfontosságú mérföldkövek elérését, ami segíthet a megbízásért felelős munkacsoportnak abban, hogy proaktív módon azonosítsa a könyvvizsgálati terv és a kijelölt erőforrások időben történő módosításának szükségességét; vagy
 - elősegítik a megbízásért felelős munkacsoport tagjai közötti kommunikációt, például a komponens-könyvvizsgálókkal és a könyvvizsgáló által igénybe vett szakértővel való együttműködés koordinálását.

Nem elegendő vagy nem megfelelő erőforrások (Hiv.: 27. bekezdés)

- A75. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard foglalkozik a társaság minőség iránti elkötelezettségével a társaság egészében jelen lévő kultúrán keresztül, amely elismeri és megerősíti a társaság szerepét a köz érdekének azáltal szolgálatában, hogy következetesen minőségi megbízásokat hajt végre, valamint a minőség fontosságával a társaság stratégiai döntéseiben és intézkedéseiben, beleértve a társaság pénzügyi és működési prioritásait. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard szintén foglalkozik a társaság arra vonatkozó felelősségeivel, hogy az erőforrás-szükségletek megtervezése és az

³⁹ Lásd 300. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 9. bekezdés.

erőforrások megszerzése, hozzárendelése vagy kijelölése a társaság minőség iránti elkötelezettségével összhangban történjen. Bizonyos körülmények között azonban a társaság pénzügyi és működési prioritásai korlátozhatják a megbízásért felelős munkacsoport részére kijelölt vagy rendelkezésre bocsátott erőforrásokat. Ilyen körülmények között ezek a korlátozások nem írják felül a megbízásért felelős partner felelősségét a minőség eléréséért a megbízás szintjén, beleértve annak megállapítását, hogy a társaság által kijelölt vagy rendelkezésre bocsátott erőforrások elegendők és megfelelőek a könyvvizsgálati megbízás végrehajtásához.

- A76. Csoportra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata során, amikor nem elegendők vagy nem megfelelőek az erőforrások egy komponensnél a komponens könyvvizsgálója által végzett munkával kapcsolatban, a megbízásért felelős partner megbeszélheti a kérdést a komponens könyvvizsgálójával, vezetésével vagy a társasággal elegendő és megfelelő erőforrások rendelkezésre bocsátása érdekében.
- A77. Annak meghatározása a megbízásért felelős partner által, hogy szükség van-e pótlólagos megbízási szintű erőforrásokra, szakmai megítélés kérdése, és azt a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményei, valamint a könyvvizsgálati megbízás jellege és körülményei befolyásolják. Ahogyan azt az A11. bekezdés bemutatja, bizonyos körülmények között a megbízásért felelős partner azt állapíthatja meg, hogy a társaság minőségi kockázatokra adott válaszai nem hatékonyak a konkrét megbízás összefüggésében, beleértve azt is, hogy a megbízásért felelős munkacsoport számára kijelölt vagy rendelkezésre bocsátott bizonyos erőforrások nem elegendők. Ilyen körülmények között a megbízásért felelős partner számára követelmény, hogy megfelelő intézkedést tegyen, beleértve az ilyen információknak a megfelelő személyek felé való kommunikálását a 27. bekezdéssel és a 39. bekezdés (c) ponttal összhangban. Például, ha egy, a társaság által biztosított könyvvizsgálati szoftver nem foglal magában új vagy felülvizsgált könyvvizsgálati eljárásokat a közelmúltban kiadott ágazati szabályozás vonatkozásában, ennek az információnak az időben történő kommunikálása a társaság felé módot ad a társaságnak arra, hogy lépéseket tegyen a szoftver időben történő frissítése és újbóli kiadása vagy alternatív erőforrás biztosítása érdekében, ami lehetővé teszi, hogy a megbízásért felelős munkacsoport megfeleljen az új szabályozásnak a könyvvizsgálati megbízás végrehajtása során.
- A78. Ha a kijelölt vagy rendelkezésre bocsátott erőforrások nem elegendők vagy nem megfelelőek a megbízás körülményei között, és nem bocsátottak rendelkezésre pótlólagos vagy alternatív erőforrásokat, a helyénvaló intézkedések magukban foglalhatják:
- Az irányítás, felügyelet és áttekintés jellegére, ütemezésére és terjedelmére vonatkozóan tervezett megközelítés megváltoztatását (lásd még A94. bekezdés).
 - A jelentéstételi határidők meghosszabbításának megbeszélését a vezetéssel vagy az irányítással megbízott személyekkel, amikor a meghosszabbítást

vonatkozó jogszabály vagy szabályozás lehetővé teszi.

- A társaság véleménykülönbségek megoldására vonatkozó politikáinak vagy eljárásainak követése, ha a megbízásért felelős partner nem kapja meg a szükséges erőforrásokat a könyvvizsgálati megbízáshoz.
- A társaság könyvvizsgálati megbízástól való visszalépésre vonatkozó politikáinak vagy eljárásainak követése, amikor vonatkozó jogszabály vagy szabályozás lehetővé teszi a visszalépést.

Állami szektorban működő gazdálkodó egységekre jellemző szempontok (Hiv.: 25–28. bekezdések)

A79. Az állami szektorban speciális készségekre lehet szükség a könyvvizsgálati megbízás feltételeinek teljesítéséhez egy adott joghatóságban. Az ilyen készségek magukban foglalhatják a vonatkozó jelentéstételi megállapodások ismeretét, beleértve a törvényhozásnak vagy egyéb irányító testületnek való, vagy a köz érdekében történő jelentéstételt. Egy állami szektorbeli könyvvizsgálat szélesebb hatóköre magában foglalhatja például a teljesítmény-ellenőrzés néhány aspektusát.

Megbízás végrehajtása

Méretre szabhatóság (Hiv.: 29. bekezdés)

A80. Amikor egy könyvvizsgálatot nem teljes egészében a megbízásért felelős partner hajt végre, vagy egy olyan gazdálkodó egység könyvvizsgálata során, amelynek jellege és körülményei összetettebbek, szükséges lehet, hogy a megbízásért felelős partner a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjaira bízjon rá irányítást, felügyeletet és áttekintést. Ugyanakkor a megbízásért felelős partnernek a könyvvizsgálati megbízáson a minőség irányításáért és eléréséért való általános felelősségének részeként, valamint, hogy elegendő és megfelelő mértékben részt vegyen, a megbízásért felelős partner számára követelmény annak megállapítása, hogy az irányítás, felügyelet és áttekintés jellege, ütemezése és terjedelme a 30. bekezdésben foglaltakkal összhangban van. Ilyen körülmények között a munkatársak vagy a megbízásért felelős munkacsoport tagjai, beleértve a komponens-könyvvizsgálókat, információkat nyújthatnak a megbízásért felelős partnernek, hogy lehetővé váljon a megbízásért felelős partner számára a 30. bekezdés által előírt megállapítás megtétele.

Irányítás, felügyelet és áttekintés (Hiv.: 30. bekezdés)

A81. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard szerint a társaság számára előírás olyan minőségcél kialakítása, amely a megbízásért felelős munkacsoportok irányításának és felügyeletének, valamint munkájuk áttekintésének jellegével, ütemezésével és terjedelmével foglalkozik. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard azt is előírja, hogy az ilyen irányítást, felügyeletet és áttekintést azon az alapon tervezzék és hajtsák végre, hogy a megbízásért felelős munkacsoport kevésbé tapasztalt tagjai által végzett munkát a megbízásért felelős

munkacsoport tapasztaltabb tagjai irányítják, felügyelik és nézik át.

- A82. A megbízásért felelős munkacsoport irányítása és felügyelete, valamint a megbízásért felelős munkacsoport munkájának áttekintése olyan társaságszintű válaszok, amelyeket a megbízás szintjén vezetnek be, amelyek közül a jelleget, ütemezést és terjedelmet a megbízásért felelős partner tovább testreszabhatja a könyvvizsgálati megbízás minőségének az irányítása során. Ennek megfelelően az irányítás, felügyelet és áttekintés megközelítése megbízásról megbízásra változni fog, figyelembe véve a megbízás jellegét és körülményeit. A megközelítés általában a társaság politikáival vagy eljárásaival való foglalkozás és a megbízásspecifikus válaszok kombinációját fogja tartalmazni.
- A83. A megbízásért felelős munkacsoport tagjai irányításának és felügyeletének, valamint munkájuk áttekintésének megközelítése támogatást nyújt a megbízásért felelős partnernek a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek teljesítése során, valamint annak a következtetésnek a levonásában, hogy a megbízásért felelős partner elegendő és megfelelő mértékben részt vett a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig a 40. bekezdéssel összhangban.
- A84. A megbízásért felelős munkacsoport tagjai közötti folyamatos megbeszélés és kommunikáció lehetővé teszi a megbízásért felelős munkacsoport kevésbé tapasztalt tagjai számára, hogy kellő időben kérdéseket tegyenek fel a megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjainak (beleértve a megbízásért felelős partnert is), és módot ad a hatékony irányításra, felügyeletre és áttekintésre a 30. bekezdéssel összhangban.

Irányítás

- A85. A megbízásért felelős munkacsoport irányítása magában foglalhatja a megbízásért felelős munkacsoport tagjainak tájékoztatását felelősségeikről, mint például:
- Hozzájárulás a minőség megbízás szintjén való irányításához és eléréséhez személyes viselkedésükön, kommunikációjukon és intézkedéseiken keresztül.
 - Megkérdőjelező hozzáállás fenntartása és a szakmai szkepticizmusnak a könyvvizsgálati bizonyíték gyűjtése és értékelése során való gyakorlásakor jelen lévő nem tudatos és tudatos könyvvizsgálói elfogultság szem előtt tartása (lásd A35. bekezdés).
 - A releváns etikai követelmények teljesítése.
 - Az egyes partnerek felelősségei, amikor egynél több partner vesz részt egy könyvvizsgálati megbízás végrehajtásában.
 - A megbízásért felelős munkacsoport tagjainak arra vonatkozó felelősségei, hogy könyvvizsgálati eljárásokat hajtsanak végre, és a megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjainak arra vonatkozó felelősségei, hogy

irányítsák, felügyeljék és áttekintsék a megbízásért felelős munkacsoport kevésbé tapasztalt tagjainak a munkáját.

- A végrehajtandó munka céljainak, valamint a tervezett könyvvizsgálati eljárások átfogó könyvvizsgálati stratégiában és könyvvizsgálati tervben meghatározottak szerinti jellegére, ütemezésére és terjedelmére vonatkozó részletes utasításoknak a megértése.
- A minőség elérését veszélyeztető tényezők kezelése és a megbízásért felelős munkacsoport várható válasza. Például, költségvetési korlátok vagy erőforráskorlátok nem szabadna, hogy azt eredményezzék, hogy a megbízásért felelős munkacsoport tagjai módosítják a tervezett könyvvizsgálati eljárásokat vagy nem hajtanak végre tervezett könyvvizsgálati eljárásokat.

Felügyelet

A86. A felügyelet olyan kérdéseket foglalhat magában, mint:

- A könyvvizsgálati megbízás előrehaladásának nyomon követése, ami magában foglalja a következők figyelemmel kísérését:
 - előrehaladás a könyvvizsgálati tervhez képest;
 - az, hogy elérték-e a végrehajtott munka célját; és
 - a kijelölt erőforrások folyamatos megfelelősége.
- Megfelelő intézkedés megtétele a megbízás folyamán felmerülő ügyek kezelése érdekében, beleértve például a tervezett könyvvizsgálati eljárásoknak a megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjaihoz való átirányítását, amikor az ügyek összetettebbek annál, mint amit kezdetben előre jeleztek.
- A konzultációt vagy a megbízásért felelős munkacsoport tapasztaltabb tagjai általi megfontolást igénylő kérdéseknek az azonosítása a könyvvizsgálati megbízás során.
- Coaching és munkavégzés közbeni képzés biztosítása annak érdekében, hogy segítsenek a megbízásért felelős munkacsoport tagjainak a készségek vagy szakértelem fejlesztésében.
- Olyan környezet kialakítása, ahol a megbízásért felelős munkacsoport tagjai a megtorlástól való félelem nélkül vetnek fel aggályokat.

Áttekintés

A87. A megbízásért felelős munkacsoport munkájának áttekintése támogatást nyújt ahhoz a következtetéshez, hogy foglalkoztak a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeivel.

A88. A megbízásért felelős munkacsoport munkájának áttekintése annak mérlegeléséből áll, hogy például:

- a munkát a társaság politikáival vagy eljárásaival, a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban végezték-e;
- további mérlegelésre bocsátották-e a jelentős kérdéseket;
- megfelelő konzultációkat folytattak-e és az abból eredő következtetéseket dokumentálták és megvalósították-e;
- szükség van-e az elvégzett munka jellegének, ütemezésének és terjedelmének a felülvizsgálatára;
- az elvégzett munka alátámasztja-e a levont következtetéseket, és megfelelően dokumentált-e;
- a szerzett bizonyíték elegendő és megfelelő-e a könyvvizsgálói jelentés alátámasztásához; valamint
- elérték-e a könyvvizsgálati eljárások céljait.

A89. A társaság politikái vagy eljárásai tartalmazhatnak konkrét követelményeket a következőkre vonatkozóan:

- a könyvvizsgálati dokumentáció áttekintésének jellege, ütemezése és terjedelme;
- az áttekintés különböző típusai, amelyek különböző helyzetekben lehetnek megfelelők (például minden egyes munkapapír vagy kiválasztott munkapapírok áttekintése); és
- az, hogy a megbízásért felelős munkacsoport mely tagjai számára követelmény a különböző típusú áttekintések végrehajtása.

A megbízásért felelős partner általi áttekintés (Hiv.: 30–34. bekezdések)

A90. Ahogyan azt a 230. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard előírja, a megbízásért felelős partner dokumentálja az áttekintés időpontját és terjedelmét.⁴⁰

A91. A könyvvizsgálat megfelelő szakaszaiban a könyvvizsgálati dokumentáció időben történő áttekintése a megbízásért felelős partner által a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig, lehetővé teszi, hogy a megbízásért felelős partner számára megnyugtató módon megoldják a jelentős kérdéseket a könyvvizsgálói jelentés dátumáig. A megbízásért felelős partnernek nem szükséges minden könyvvizsgálati dokumentációt áttekintenie.

A92. A megbízásért felelős partner szakmai megítélést alkalmaz a megbízásért felelős munkacsoport által tett jelentős megítélések területeinek az azonosítása során. A társaság politikái vagy eljárásai meghatározhatnak bizonyos kérdéseket, amelyek

⁴⁰ 230. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 9. bekezdés (c) pont

rendszerint várhatóan jelentős megítélések. A jelentős megítélések a könyvvizsgálati megbízással kapcsolatban magukban foglalhatnak a megbízás elvállalására vonatkozó átfogó könyvvizsgálati stratégiához és könyvvizsgálati tervhez, a megbízás végrehajtásához és a megbízásért felelős munkacsoport által levont átfogó következtetésekhez kapcsolódó kérdéseket, például:

- A megbízás tervezéséhez kapcsolódó kérdések, mint például a lényegesség meghatározásával kapcsolatos kérdések.
- A megbízásért felelős munkacsoport összetétele, beleértve:
 - szakértelmüket a számvitel vagy könyvvizsgálat egy speciális területén alkalmazó munkatársakat;
 - szolgáltatóközpontokhoz tartozó munkatársak igénybevételét.
- Egy, a könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő bevonására vonatkozó döntés, beleértve egy külső szakértő bevonására vonatkozó döntést.
- Az elfogadási és megtartási folyamat során szerzett információk megbízásért felelős munkacsoport általi mérlegelése és az ezekre az információkra általuk javasolt válaszok.
- A megbízásért felelős munkacsoport kockázatfelmérési folyamata, beleértve az olyan helyzeteket, ahol az eredendő kockázati tényezők mérlegelése és az eredendő kockázat felmérése a megbízásért felelős munkacsoport általi jelentős megítélést kíván.
- A kapcsolt felekkel való kapcsolatok, ügyletek és közzétételek megbízásért felelős munkacsoport általi mérlegelése.
- A megbízásért felelős munkacsoport által a megbízás jelentős területein végrehajtott eljárások eredményei, például bizonyos számviteli becslésekre, számviteli politikákra vagy a vállalkozás folytatásával kapcsolatos szempontokra vonatkozó következtetések.
- A szakértők által végzett munka megbízásért felelős munkacsoport általi értékelése és az abból levont következtetések.
- Csoport részére végzett könyvvizsgálatok esetében:
 - a javasolt átfogó, csoportra vonatkozó könyvvizsgálati stratégia és csoportra vonatkozó könyvvizsgálati terv;
 - a komponensek könyvvizsgálóinak bevonásával kapcsolatos döntések, beleértve azt, hogy hogyan irányítsák és felügyeljék őket és hogyan tekintsék át a munkájukat, beleértve például, amikor vannak olyan területek, ahol nagyobb a felmért kockázata annak, hogy egy komponens pénzügyi információi lényeges hibás állítást tartalmaznak; és
 - a komponensek könyvvizsgálói által végzett munka értékelése és az

abból levont következtetések.

- Hogyan kezelték az átfogó könyvvizsgálati stratégiát és könyvvizsgálati tervet érintő kérdéseket.
- A megbízás során azonosított helyesbített és nem helyesbített hibás állítások jelentősége és beszámolóbeli elhelyezkedése.
- A javasolt könyvvizsgálói vélemény és a könyvvizsgálói jelentésben kommunikálandó kérdések, például a kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések vagy egy „A vállalkozás folytatásához kapcsolódó lényeges bizonytalanság” bekezdés.

A93. A megbízásért felelős partner szakmai megítélést alkalmaz az egyéb áttekintendő kérdések meghatározásához, például a következők alapján:

- A könyvvizsgálati megbízás jellege és körülményei.
- A megbízásért felelős munkacsoportnak melyik tagja hajtotta végre a munkát.
- Közelmúltbeli ellenőrzési megállapításokkal kapcsolatos kérdések.
- A társaság politikáinak vagy eljárásainak követelményei.

Jelleg, ütemezés és terjedelem

A94. Az irányítás, felügyelet és áttekintés jellegének, ütemezésének és terjedelmének tervezésére és végrehajtására vonatkozóan követelmény, hogy összhangban legyen a társaság politikáival vagy eljárásaival, valamint a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel. Például, a társaság politikái vagy eljárásai magukban foglalhatják, hogy:

- egy évközi időpontban végrehajtani tervezett munka irányítása, felügyelete és áttekintése az eljárások végrehajtásával párhuzamosan történjen, nem pedig az időszak végén, hogy bármilyen szükséges helyrehozó intézkedést időben megtehesse;
- bizonyos kérdéseket a megbízásért felelős partner tekintszen át, és a társaság meghatározhatja azokat a körülményeket vagy megbízásokat, amelyeknél ezeket a kérdéseket várhatóan áttekintik.

Méretre szabhatóság

A95. Az irányítás, felügyelet és áttekintés megközelítése testreszabható például a következőktől függően:

- A megbízásért felelős munkacsoport tagjának a gazdálkodó egységgel és az auditálandó területtel kapcsolatos korábbi tapasztalata. Például, ha a gazdálkodó egység információs rendszerével kapcsolatos munkát a megbízásért felelős munkacsoportnak ugyanaz a tagja hajtja végre, aki az előző időszakban végrehajtotta ezt a munkát, és nincsenek jelentős

változások az információs rendszerben, a megbízásért felelős munkacsoport tagjának irányítása és felügyelete lehet, hogy kisebb terjedelmű és ritkább, a kapcsolódó munkapapírok áttekintése pedig lehet, hogy kevésbé részletes.

- A könyvvizsgálati megbízás összetettsége. Például, ha jelentős események történtek, amelyek összetettebbé teszik a könyvvizsgálati megbízást, a megbízásért felelős munkacsoport tagjának irányítása és felügyelete lehet, hogy nagyobb terjedelmű és gyakoribb, a kapcsolódó munkapapírok áttekintése pedig lehet, hogy részletesebb.
- A lényeges hibás állítás felmért kockázatai. Például, a lényeges hibás állítás magasabb felmért kockázata ennek megfelelő növekedést igényelhet a megbízásért felelős munkacsoport tagjai irányításának és felügyeletének terjedelmében és gyakoriságában, valamint a munkájuk részletesebb áttekintését teheti szükségessé.
- A megbízásért felelős munkacsoport könyvvizsgálati munkát végrehajtó egyes tagjainak szakértelme és képességei. Például, a megbízásért felelős munkacsoport kevésbé tapasztalt tagjai részletesebb utasításokat és gyakoribb vagy személyes érintkezéseket igényelhetnek a munka végrehajtásakor.
- Annak a módja, ahogyan a végrehajtott munka áttekintései várhatóan megtörténnek. Bizonyos körülmények között például a távolból történő áttekintések lehet, hogy nem hatékonyak a szükséges irányítás biztosítása szempontjából, és azoknak személyes érintkezésekkel való kiegészítésére lehet szükség.
- A megbízásért felelős munkacsoport felépítése és a megbízásért felelős munkacsoport tagjainak elhelyezkedése. Például, szolgáltatóközpontokban lévő személyek irányítása és felügyelete, valamint munkájuk áttekintése:
 - formalizáltabb és strukturáltabb lehet, mint amikor a megbízásért felelős munkacsoport tagjai mindannyian ugyanazon a helyszínen vannak; vagy
 - igénybe vehet IT-t a megbízásért felelős munkacsoport tagjai közötti kommunikáció megkönnyítése érdekében.

A96. A megbízás körülményeiben bekövetkező változások azonosítása indokolhatja az irányítás, felügyelet vagy áttekintés jellegére, ütemezésére vagy terjedelmére vonatkozó megközelítés újraértékelését. Például, ha a lényeges hibás állítás pénzügyi kimutatások szintjén fennálló felmért kockázata nő egy összetett ügylet miatt, szükséges lehet, hogy a megbízásért felelős partner megváltoztassa az ügyletkez kapcsolódó áttekintés tervezett szintjét.

A97. A 30. bekezdés (b) ponttal összhangban, a megbízásért felelős partner számára követelmény annak megállapítása, hogy az irányítás, felügyelet és áttekintés

megközelítése reagál a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire. Például, ha úgy alakul, hogy a megbízásért felelős munkacsoport egy tapasztaltabb tagja nem tud részt venni a megbízásért felelős munkacsoport felügyeletében és áttekintésében, szükséges lehet, hogy a megbízásért felelős partner növelje a megbízásért felelős munkacsoport kevésbé tapasztalt tagjai felügyeletének és áttekintésének terjedelmét.

A vezetés, az irányítással megbízott személyek vagy szabályozó hatóságok felé irányuló kommunikációk áttekintése (Hiv.: 34. bekezdés)

A98. A megbízásért felelős partner szakmai megítélést alkalmaz annak meghatározása során, hogy mely írásbeli kommunikációt tekintse át, figyelembe véve a könyvvizsgálati megbízás jellegét és körülményeit. Például lehet, hogy nem szükséges a megbízásért felelős partnernek áttekintenie a megbízásért felelős munkacsoport és a vezetés közötti, a könyvvizsgálat szokásos menetébe tartozó kommunikációkat.

Konzultáció (Hiv.: 35. bekezdés)

A99. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard előírja a társaság számára olyan minőségcéll kialakítását, amely a nehéz vagy vitás kérdésekre vonatkozó konzultációval és azzal foglalkozik, hogy hogyan valósítják meg a megállapodott következtetéseket. Konzultáció helyénvaló vagy követelmény lehet például:

- az olyan ügyekre vonatkozóan, amelyek összetettek vagy ismeretlenek (például olyan számviteli becsléssel kapcsolatos ügyek, amelynél nagymértékű a becslési bizonytalanság);
- a jelentős kockázatokra vonatkozóan;
- az olyan jelentős ügyletekre vonatkozóan, amelyek kívül esnek a gazdálkodó egység szokásos üzletmenetén, vagy amelyek más okból szokatlannak tűnnek;
- a vezetés által támasztott korlátozásokra vonatkozóan; és
- a jogszabályoknak vagy szabályozásoknak való meg nem felelésre vonatkozóan.

A100. A jelentős szakmai, etikai és egyéb kérdésekről a társaságon belül vagy, ahol értelmezhető, a társaságon kívül folytatott hatékony konzultáció akkor valósítható meg, amikor azok, akikkel konzultálnak:

- megkapják az összes releváns tény, amely lehetővé fogja tenni számukra tájékozott tanács adását; és
- megfelelő tudással, pozícióval és tapasztalattal rendelkeznek.

A101. Helyénvaló lehet a megbízásért felelős munkacsoport számára, hogy a társaság politikáinak vagy eljárásainak a kontextusában a társaságon kívül folytasson konzultációt, például, ahol a társaságnak nincsenek megfelelő belső erőforrásai. A

megbízásért felelős munkacsoport felhasználhatja olyan társaságok, szakmai vagy szabályozószervek, vagy kereskedelmi szervezetek tanácsadási szolgáltatásait, amelyek releváns minőség-ellenőrzési szolgáltatásokat nyújtanak.

A102. Annak szükségessége, hogy egy nehéz vagy vitás kérdésről konzultációt folytassanak a megbízásért felelős munkacsoporton kívül, jelzés lehet arra, hogy az adott kérdés kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdés.⁴¹

Megbízás minőségének áttekintése (Hiv.: 36. bekezdés)

A103. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard követelményeket tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a társaság politikákat vagy eljárásokat alakítson ki, amelyek a megbízás minőségének a 2. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard⁴² szerinti áttekintésével foglalkoznak és a megbízás minőségének áttekintését írják elő bizonyos típusú megbízások esetében.⁴³ A 2. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard foglalkozik a megbízás minőségének áttekintését végző személy kijelölésével és alkalmasságával, valamint a megbízás minőségének áttekintését végző személynek a megbízás minőségének áttekintése végrehajtásával és dokumentálásával kapcsolatos felelősségeivel.

A megbízás minőségének áttekintése befejezése a könyvvizsgálói jelentés dátumozása előtt (Hiv.: 36. bekezdés (d) pont)

A104. A 700. témaszámú (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard előírja, hogy a könyvvizsgálói jelentés dátuma ne legyen korábbi, mint az az időpont, amikor a könyvvizsgáló megszerezte a pénzügyi kimutatásokra vonatkozó véleménye megalapozásához elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékok.⁴⁴ Ha vonatkozik a könyvvizsgálati megbízásra, a 2. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard és a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard előírja, hogy a megbízásért felelős partner számára ne legyen megengedett a megbízásra vonatkozó jelentést azelőttre dátumozni, hogy értesítést kap a megbízás minőségének áttekintését végző személytől arról, hogy befejeződött a megbízás minőségének áttekintése. Például, ha a megbízás minőségének áttekintését végző személy aggályokat kommunikált a megbízásért felelős partner felé a megbízásért felelős munkacsoport által tett jelentős megítélésekkel vagy azzal kapcsolatban, hogy az azokra vonatkozóan levont következtetések nem voltak megfelelők, akkor a megbízás minőségének áttekintése nincs befejezve.⁴⁵

A105. Egy megbízás minősége áttekintésének az időben történő végrehajtása a

⁴¹ 701. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 9. és A14. bekezdés

⁴² 2. témaszámú, „*Megbízás minőségének áttekintései*” című nemzetközi minőségirányítási standard

⁴³ 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard 34. bekezdés (f) pont

⁴⁴ 700. témaszámú (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálati standard 49. bekezdés

⁴⁵ 2. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard 26. bekezdés

könyvvizsgálati megbízás megfelelő szakaszaiban segíthet a megbízásért felelős munkacsoportnak abban, hogy a megbízás minőségének áttekintését végző személy számára megnyugtató módon időben megoldják a felvetett kérdéseket a könyvvizsgálói jelentés dátumáig.

A106. A megbízásért felelős munkacsoport és a megbízás minőségének áttekintését végző személy közötti gyakori kommunikációk a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig segíthetnek megkönnyíteni a megbízás minőségének hatékony és időben történő áttekintését. Jelentős kérdéseknek a megbízás minőségének áttekintését végző személlyel való megbeszélésén felül a megbízásért felelős partner a megbízás minőségének áttekintését végző személytől érkező kérések koordinálásáért való felelősséget ruházhat a megbízásért felelős munkacsoport egy másik tagjára.

Véleménykülönbségek (Hiv.: 37–38. bekezdések)

A107. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard előírja a társaság számára olyan minőségcéll kialakítását, amely kezeli a megbízásért felelős munkacsoporton belüli, vagy a megbízásért felelős munkacsoport és a megbízás minőségének áttekintését végző személy vagy a társaság minőségirányítási rendszerében tevékenységeket végző személyek közötti véleménykülönbségeket. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard előírja azt is, hogy a véleménykülönbségekre hívják fel a társaság figyelmét és oldják meg azokat.

A108. Bizonyos körülmények között lehet, hogy a megbízásért felelős partner nincs megelégedve a véleménykülönbség megoldásával. Ilyen körülmények között a megbízásért felelős partner részéről helyénvaló intézkedések magukban foglalhatják például:

- Jogi tanács kérését; vagy
- A könyvvizsgálati megbízástól való visszalépést, amikor vonatkozó jogszabály vagy szabályozás lehetővé teszi a visszalépést.

Figyelemmel kísérés és helyrehozás (Hiv.: 39. bekezdés)

A109. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard követelményeket határoz meg a társaság figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamatára vonatkozóan. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard előírja a társaság számára, hogy információkat közöljön a megbízásért felelős munkacsoportokkal a társaság figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamatáról, annak érdekében, hogy gyors és megfelelő intézkedést tudjanak hozni a felelőségeikkel összhangban.⁴⁶ Emellett a megbízásért felelős munkacsoport tagjai által adott információkat a társaság felhasználhatja a társaság figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamatában, és a szakmai megítélés alkalmazása és a szakmai szkepticizmus gyakorlása a könyvvizsgálat végzése során segíthet a megbízásért felelős munkacsoport tagjainak abban, hogy fenntartsák az éberséget az olyan információk iránt, amelyek relevánsak lehetnek ennek a folyamatnak a

⁴⁶ 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard 47. bekezdés

szempontjából.

A110. A társaság által adott információk relevánsak lehetnek a könyvvizsgálati megbízás szempontjából, amikor például azok a megbízásért felelős partner vagy a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjai által végrehajtott másik megbízásra vonatkozó megállapításokkal, a társaság helyi irodájától származó megállapításokkal vagy a gazdálkodó egység korábbi könyvvizsgálatainak ellenőrzési eredményeivel kapcsolatosak.

A111. A társaság által a figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamatán keresztül kommunikált információnak és annak mérlegelése során, hogy ez hogyan befolyásolhatja a könyvvizsgálati megbízást, a megbízásért felelős partner figyelembe veheti a társaság által az azonosított hiányosságok kezelése céljából kialakított és bevezetett helyrehozó intézkedéseket, továbbá, amennyiben releváns a megbízás jellege és körülményei szempontjából, ennek megfelelően kommunikálhat a megbízásért felelős munkacsoport felé. A megbízásért felelős partner azt is meghatározhatja, hogy szükség van-e további helyrehozó intézkedésekre a megbízás szintjén. Például a megbízásért felelős partner meghatározhatja, hogy:

- szükség van egy könyvvizsgáló által igénybe vett szakértőre; vagy
- az irányítás, felügyelet és áttekintés jellegét, ütemezését és terjedelmét fokozni szükséges a könyvvizsgálatnak egy olyan területén, ahol hiányosságokat azonosítottak.

Ha egy azonosított hiányosság nem érinti a könyvvizsgálat minőségét (például, egy olyan technológiai erőforrásra vonatkozik, amelyet a megbízásért felelős munkacsoport nem használt), akkor lehet, hogy nincs szükség további intézkedésre.

A112. A társaság minőségirányítási rendszerében lévő azonosított hiányosság nem szükségszerűen jelzi azt, hogy egy könyvvizsgálati megbízást nem a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban hajtottak végre, vagy, hogy a könyvvizsgálói jelentés nem volt megfelelő az adott körülmények között.

Általános felelősség vállalása a minőség irányításáért és eléréseért (Hiv.: 40. bekezdés)

A113. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard előírja a társaság számára, hogy alakítson ki egy olyan minőségcél, amely azzal foglalkozik, hogy a megbízásért felelős munkacsoport értse és teljesítse a megbízással kapcsolatos felelősségeit. Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard előírja továbbá, hogy a minőségcél foglalja magában a megbízásért felelős partnereknek a minőségnek a megbízáson való irányítására és elérésére, valamint arra vonatkozó általános felelősségét, hogy elegendő és megfelelő mértékben részt vegyenek a megbízás során mindvégig.

A114. Releváns szempontok a 40. bekezdéssel való foglalkozás során magukban foglalják annak megállapítását, hogy a megbízásért felelős partner hogyan felelt meg a jelen

nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeinek, tekintettel a könyvvizsgálati megbízás jellegére és körülményeire, valamint, hogy a könyvvizsgálati dokumentáció hogyan bizonyítja a megbízásért felelős partner részvételét a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig, ahogyan azt az A118. bekezdés leírja.

A115. Arra vonatkozó jelzések, hogy a megbízásért felelős partner lehet, hogy nem vett részt elegendő és megfelelő mértékben, magukban foglalják például a következőket:

- A könyvvizsgálati megbízás tervezésének a megbízásért felelős partner általi időben történő áttekintésének hiánya, beleértve a lényeges hibás állítás kockázatai felmérésének és az ezekre a kockázatokra adott válaszok kialakításának áttekintését.
- Arra vonatkozó bizonyíték, hogy azokat, akiknek feladatokat, intézkedéseket vagy eljárásokat jelöltek ki, nem tájékoztatták megfelelően felelősségeik és hatáskörüik jellegéről, a kijelölt munka hatóköréről és céljairól; továbbá nem kaptak meg egyéb szükséges utasításokat és releváns információkat.
- Arra vonatkozó bizonyíték hiánya, hogy a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjait a megbízásért felelős partner irányította és felügyelte, valamint munkájukat áttekintette.

A116. Ha a megbízásért felelős partner részvétele nem alapozza meg annak megállapítását, hogy a hozott jelentős megítélések és a levont következtetések megfelelők, a megbízásért felelős partner nem lesz képes a 40. bekezdés által előírt megállapítást megtenni. A társaság olyan politikáinak vagy eljárásainak a figyelembevételén túl, amelyek meghatározhatják az ilyen körülmények között előírt intézkedéseket, az olyan helyénvaló intézkedések, amelyeket a megbízásért felelős partner megtehet, magukban foglalják például:

- a könyvvizsgálati terv frissítését és megváltoztatását;
- az áttekintés jellegére és terjedelmére vonatkozó tervezett megközelítés újraértékelését és a tervezett megközelítés módosítását a megbízásért felelős partner részvételének növelése céljából; vagy
- a társaság minőségirányítási rendszerének releváns aspektusára vonatkozó működtetési felelősséggel felruházott munkatársakkal való konzultációt.

Dokumentálás (Hiv.: 41. bekezdés)

A117. A 230. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard szerint⁴⁷ a könyvvizsgálati dokumentáció bizonyítékot nyújt arra, hogy a könyvvizsgálat összhangban van a nemzetközi könyvvizsgálati standardokkal. Se nem szükséges, se nem kivitelezhető azonban, hogy a könyvvizsgáló minden egyes, a könyvvizsgálat során mérlegelt kérdést vagy meghozott szakmai megítélést dokumentáljon. Szükségtelen továbbá,

⁴⁷ 230. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard A7. bekezdés

hogy a könyvvizsgáló elkülönítetten (mint egy ellenőrzőlistán például) dokumentálja az olyan kérdéseknek való megfelelést, amelyekre vonatkozóan a megfelelést a könyvvizsgálati dossziében szereplő dokumentumok bizonyítják.

A118. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményei teljesítésének dokumentálása, beleértve a megbízásért felelős partner részvételének bizonyítását és a megbízásért felelős partner 40. bekezdés szerinti megállapítását, különböző módokon tehető meg a könyvvizsgálati megbízás jellegétől és körülményeitől függően. Például:

- A megbízásért felelős munkacsoport irányítása dokumentálható a könyvvizsgálati terv és a projektmenedzsment tevékenységek aláírásán keresztül;
- A megbízásért felelős munkacsoport formális megbeszéléseiről készült jegyzőkönyv bizonyítékot szolgáltat arra, hogy a megbízásért felelős partnernek a társaság minőség iránti elkötelezettségét tanúsító kultúrára és elvárt viselkedésformákra vonatkozó kommunikációs és egyéb intézkedései egyértelműek, következetesek és hatékonyak;
- A megbízásért felelős partner és a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjai, valamint, ahol értelmezhető, a megbízás minőségének áttekintését végző személy közötti megbeszélések napirendjei, valamint a kapcsolódó aláírások és a megbízásért felelős partner megbízással töltött idejének nyilvántartásai bizonyítékot szolgáltathatnak a megbízásért felelős partner részvételére a könyvvizsgálati megbízás során mindvégig és a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjainak felügyeletére; vagy
- A megbízásért felelős partnernek vagy a megbízásért felelős munkacsoport egyéb tagjainak aláírásai bizonyítékot nyújtanak arra, hogy áttekintették a munkapapírokat.

A119. Amikor olyan körülményekkel foglalkoznak, amelyek kockázatokat jelenthetnek a minőségnek a könyvvizsgálati megbízáson való elérése szempontjából, a szakmai szkepticizmus gyakorlása és annak dokumentálása, hogy a könyvvizsgáló ezt mérlegelte, fontos lehet. Például, ha a megbízásért felelős partner olyan információt kap, amely arra készthette volna a társaságot, hogy visszautasítsa a megbízást (lásd 24. bekezdés), a dokumentáció tartalmazhatja annak magyarázatát, hogy a megbízásért felelős munkacsoport hogyan foglalkozott a körülménnyel.

A120. Az egyéb szakemberekkel folytatott, nehéz vagy vitás kérdéseket magukban foglaló konzultációk olyan dokumentációja, amely elegendően teljes és részletes, hozzájárul a következők megértéséhez:

- Annak az ügynek a jellege és hatóköre, amelyről konzultációt kezdeményeztek; és
- A konzultáció eredményei, beleértve a meghozott döntéseket, ezen döntések alapját és azt, hogy hogyan valósították meg azokat.